

Aki Korhonen
Ilona Sopanen
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK), diakoniatyö
Opinnäytetyö, 2022

SINUN NIMESI ON RAKASTETTU

Tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista rippikoulutyön avuksi

---

TIIVISTELMÄ

Aki Korhonen & Iida-Ilona Sopenen

Sinun nimesi on rakastettu – tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista rippikoulutyön avuksi

41 s., 3 liitettä

Kevät 2022

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK), diakoniatyö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää kirkon alan ammattilaisten käyttöön tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista, jota hyödyntää osana kirkon rippikoulutyötä. Opinnäytetyö toteutettiin kehittämispainotteisena opinnäytetyönä ja sen lisäksi hyödynsimme kirjallisuutta ja ajankohtaista verkkoaineistoa aiheemme tiimoilta. Teoreettisena perustana käsitelimme ihmisoikeuksia ja hartauksia avaten ja määrittäen niitä jo saatavilla olevan teoretiedon avulla. Opinnäytetyömme pääasiallisena työelämäyhteistyökumppanina toimi Helsingin Evankelisluterilainen Kansanlähetyksen ry. Kokonaisuuteen ovat olleet antamassa näkemyksensä myös edustajat Malmin ja Asikkalan seurakunnista sekä Diakonia-ammattikorkeakoulusta.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi perusteellisen kehitys- ja innovaatiotyön pohjalta Sinun nimesi on rakastettu-niminen tieto- ja hartauspaketti, jonka sisällöksi valikoitui sekä olemassa olevia että uusia hartauksia. Hartauksien lisäksi työme sisältää tieto-osuuksia ihmisoikeuksista ja niiden suhteesta kristinuskoon. Tieto- ja hartauspaketin kehitystyötä varten pyysimme palautetta työelämäyhteistyökumppanimme yhteyshenkilöiltä sekä Diakonia-ammattikorkeakoulun lehtorilta. Saadun palautteen perusteella kehitimme ja hioimme tieto- ja hartauspakettiamme lopulliseen julkaisuvalmiiseen muotoon, joka tulee palvelemaan kirkon nuoriso-/rippikoulutyötä. Valmis tieto- ja hartauspaketti on julkaistu sähköisessä muodossa Theseus-julkaisuarkistossa ja se on vapaasti ladattavissa ja käytettävissä.

Asiasanat: ihmisoikeudet, hartaus, rippikoulu

ABSTRACT

Aki Korhonen & Iida-Ilona Söponen

Your Name is Beloved: an information and devotion service package on human rights to support the confirmation training

41 p., 3 appendices

Spring 2022

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services, Diaconal Work

Bachelor of Social Services

The aim of the thesis was to develop an information and devotion package on human rights for the church professionals to be utilized in the confirmation training by the Evangelical Lutheran Church of Finland. The thesis was carried out as a development-focused thesis. As a theoretical framework, the key concepts of human rights and devotion services were defined by using the open source data. The thesis was carried out in cooperation with the Finnish Lutheran Mission of Helsinki. Also, Malmi and Asikkala parishes as well as Diaconia University of Applied Sciences collaborated in the thesis work.

As a result of the innovation and developmental thesis, the information and devotion service package called Your Name is Beloved was created. The content of the developed package was formed by selecting devotion services from already existing material as well as creating new devotion services. and this was paired with the sections of human rights and their relationship to Christianity. For the development of the information and devotion service package, feedback was collected from the cooperation partners and their representatives. Based on the feedback, the information and devotion service package was developed further into a ready-to-publish format which aims to serve the Church youth work and confirmation training. The complete package has been published in electronic form in the Theseus publication archive and is freely downloadable and available.

Keywords: human rights, devotion, confirmation training

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 IHMISOIKEUKSIEN HISTORIA	7
3 IHMISOIKEUDET TÄNÄÄN	9
4 NUORILLE AJANKOHTAISET IHMISOIKEUSKYSYMYKSET	11
5 IHMISOIKEUKSIEN SUHDE KRISTINUSKOON	12
5.1 Kristillinen ihmiskäsitys	13
5.2 Ihmisoikeudet Vanhassa testamentissa	14
5.3 Ihmisoikeudet Uudessa testamentissa	15
6 SEURAKUNNAN NUORISOTYÖ	17
6.1 Rippikoulu	17
6.2 Seurakuntanuoren psyykkinen kehitysvaihe	18
6.3 Nuoren spiritualiteetti	19
6.4 Ihmisoikeudet nuorisotyössä	20
6.5 Diakonia näkökulmia nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön	21
7 HARTAUS	23
7.1 Toiminnallinen hartaus	24
7.2 Hartauselämä osana rippikoulutyötä	25
8 YHTEISTYÖKUMPPANI, TARKOITUS JA TAVOITTEET	26
8.1 Opinnäytetyömme tarkoitus	27
8.2 Opinnäytetyön tavoitteet	27
9 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA MENETELMÄT	29
9.1 Tieto- ja hartauspaketin kehittäminen	29
9.2 Palautteen kerääminen	30
9.3 Tieto- ja hartauspaketin muokkaaminen lopulliseksi versioksi	32
10 EETTISET NÄKÖKULMAT JA LUOTETTAVUUS	34
11 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	36

LÄHTEET	38
LIITE 1. Palautekysymykset yhteyshenkilöille	42
LIITE 2. Käsikirjoitukset hartauksien toteuttamiseen	43
LIITE 3. Sinun nimesi on rakastettu	53

1 JOHDANTO

Ihmisoikeudet ovat laaja-alainen käsite, jolla yleisesti tarkoitetaan jokaisen yksilön elämää ja turvallisuutta koskevia asioita, jotka käsittelevät esimerkiksi oikeutta elämään, terveyteen sekä sanan- ja mielipiteen vapauteen. Ihmisoikeudet ovat myös aika ajoin esillä mediassa ajankohtaisina puheenaiheina, jotka herättävät keskustelua ihmisten parissa. Esimerkkeinä näistä ovat toukokuussa 2020 tapahtunut George Floydin kuolema, sekä helmikuussa 2022 alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista rippikoulutyön käyttöön. Maailmalta kantautuvat uutiset ihmisoikeuksien tiimoilta voivat hämmentää ja mietityttää nuoria, joten halusimme tieto- ja hartauspaketin avulla auttaa vaikeiltakin tuntuvien aiheiden lähestymistä rauhan ja toivon näkökulmista käsin. Yhtenä työmme keskeisimpänä tavoitteena oli tarjota laadukasta ja nuorille suunnattua materiaalia ihmisoikeuksiin liittyen seurakunnan rippikoulutyön käytettäväksi.

2 IHMISOIKEUKSIEN HISTORIA

Ensimmäisiä viitteitä ihmisoikeusperustaiseen ajatteluun on löydettävissä suurista uskonnoista ja kulttuureista. Esimerkiksi ihmisten oikeudenmukainen kohteleminen, heikompien puolustaminen ja toimiminen vääryyttä vastaan ovat lukeutuneet niihin periaatteisiin, joita on kirjattu eri uskontojen oppeihin. Ihmisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyviä pohdintoja on löydettävissä myös ihmiskunnan varhaisesta aatehistoriasta. Kuitenkin ihmisoikeudet olivat tuolloin enemmän moraalin tai filosofian alueelle lukeutuva käsite, kuin varsinainen oikeustieteellinen käsite. Vuosisatojen ajan yksilön oikeudet määräytyivät pitkälti henkilön syntyperän, sukupuolen, rodun, yhteiskunnallisen aseman tai muun henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Ajatus ihmisoikeuksista kaikille yhtäläisesti kuuluvina yleismaailmallisina oikeuksina vakiintui vasta toisen maailmansodan jälkeen. (Suomen YK-liitto, i.a.-b.)

Vuonna 1945 toisen maailmansodan loputtua seurasi vastareaktio koskien sodan aikana tapahtuneita kauheuksia ja Yhdistyneet Kansakunnat (YK) perustettiin sodan raunioille ajamaan uutta parempaa maailmaa. YK:n päämääräksi asetettiin muun muassa kansainvälisen yhteistyön aikaansaaminen koskien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kehittämistä, edistämistä ja kunnioittamista. Myöhemmin tätä yleisluontoista tavoitemääräystä täydennettiin ihmisoikeuksien yleismaailmallisella julistuksella, jonka YK:n yleiskokous hyväksyi 10.12.1948. Yleismaailmallisen julistuksen myötä ihmisoikeudet kirjattiin ensimmäistä kertaa kattavasti. Julistuksesta muodostui eräänlainen määritelmä sille, mitä kaikkea käsite ihmisoikeudet pitää sisällään. Julistuksen periaatteita voidaan pitää osana yleistä kansainvälistä oikeutta, joka sitoo kaikkia maailman valtioita. Ihmisoikeusjulistuksen laatimisen yhteydessä otettiin ensimmäistä kertaa käyttöön sukupuolineutraali termi *ihmisoikeudet* erotuksena aikaisemmin käytetystä ilmaisusta *man's rights*, joka koski kapeasti ajateltuna vain miehiä. (Koivurova & Pirjatanniemi, 2013, s. 19, s. 28; Suomen YK-liitto, i.a.-b.)

Vaikka ihmisoikeudet usein mielletään länsimaiseen ajattelumaailmaan kuuluvaksi uudehkoksi ilmiöksi, niin tästä huolimatta monet tutkijat ovat

huomauttaneet, että lähes kaikissa vanhoissa uskonnoissa ja uskomuspohjaisissa sivilisaatioissa asetettiin ihmisille ja ihmisryhmille oikeuksia ja velvollisuuksia. Tästä näkökulmasta katsottuna ihmisoikeuksien perusta on ihmisyydessä itsessään, eikä varsinaisesti osana tiettyä maailmanosan kulttuuria ja/tai politiikan kehittymistä. Tästä huolimatta ensimmäiset varsinaiset ihmisoikeuksien edistysaskeleet otettiin 1800-luvun aikana orjakaupan kieltämisen myötä ja joita toisen maailmansodan aikaiset ihmisoikeusloukkaukset muuttivat konkreettisemmiksi. Tällöin ihmisoikeuksien julistuksessa määriteltiin jokaiselle kuuluvat oikeudet ja josta sai alkunsa myös ihmisoikeuksien kansainvälinen sääntely ja valvonta. (Koivurova & Pirjatanniemi, 2013, s. 25, s. 27.)

3 IHMISOIKEUDET TÄNÄÄN

Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan kaikille ihmisille yhtäläisesti kuuluvia oikeuksia sukupuolesta, kielestä, kansallisuudesta, rodusta, etnisyydestä, uskonnosta tai muusta asemasta riippumatta. Jokainen ihminen on tällöin oikeutettu näihin oikeuksiin ilman syrjintää. Ihmisoikeuksiin lukeutuvat muun muassa oikeus elämään, vapaus orjuudesta ja kidutuksesta, oikeus terveyteen, oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe, mielipiteen- ja ilmaisunvapaus, uskonnon- ja sananvapaus sekä oikeus työhön ja koulutukseen. Tarkempaa tietoa ihmisoikeuksista on saatavilla esimerkiksi Amnesty Internationalin kautta, sekä Ihmisoikeusliiton ylläpitämältä sivustolta Ihmisoikeudet.net, johon on koottu perustiedot ihmisoikeuksista. (Amnesty, i.a.-b; Ihmisoikeudet.net, i.a.-a; Ihmisoikeusliitto, i.a.)

Ihmisoikeudet ovat asiayhteydestä riippumattomia oikeuksia, jotka on kansainvälisin sopimuksin turvattu. Ihmisoikeussopimukset ovat valtioiden välisiä sopimuksia ja allekirjoittaneet valtiot sitoutuvat toteuttamaan sopimuksessa määritellyt velvoitteet. Ihmisoikeudet ovat samanaikaisesti yleismaailmallisia, perustavanlaatuisia, luovuttamattomia sekä jakamattomia. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisuudella tarkoitetaan niiden kuuluvan kaikille, eikä niitä voi jättää toteuttamatta vetoamalla esimerkiksi kulttuuripohjaisiin syihin. Ihmisoikeuksien perustavanlaatuisuudella tarkoitetaan niiden olevan oikeuksina erityisen tärkeitä, kun taas jakamattomuudella puolestaan kaikkien ihmisoikeuksien olevan yhtä tärkeitä ja toisistaan riippuvaisia. Luovuttamattomuus tarkoittaa, että ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmisyksilölle, eikä niitä voida keneltäkään ottaa tai luovuttaa pois edes yksilön omalla suostumuksella. (Amnesty, i.a.-b; Ihmisoikeudet.net, i.a.-f; Suomen YK-liitto, i.a.-a.; United Nations, i.a.)

Ihmisoikeussopimuksia on kahdentyypisiä; kansainvälisiä tai alueellisia sopimuksia, jotka koskettavat ainoastaan tiettyä aluetta, esimerkiksi Etelä-Aasiaa. Eurooppaa koskevan alueellisen ihmisoikeussopimuksen on laatinut Euroopan neuvosto. Ihmisoikeussopimukset asettavat tason, jota sopimuksien allekirjoittaneiden valtioiden tulee noudattaa omassa kansallisessa lainsäädännössään, sekä myös kunnioittaa, suojella ja edistää ihmisoikeuksia ja kansalaisten

perusvapauksia niin omassa toiminnassaan, kuin myös ihmisten välisissä suhteissa. Nämä allekirjoitetut sopimukset velvoittavat tällöin Suomea oikeudellisesti niiltä osin kuin ne on valtion sisällä saatettu voimassa oleviksi. Suomessa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia täydentää perusoikeudet. Perusoikeudet on turvattu perustuslaissa kaikille ihmisille. Viranomaisilla on vastuu perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta ja niiden edistämisestä. Maamme ylimmät tuomioistuimet, korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus viittaa usein kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin päätöstensä perustelussa. Ihmisoikeuksia voi pitää myös ihmiskunnan yhteisinä arvoina, jotka sen myötä myös velvoittavat kaikkia yhteiskunnan toimijoita. Yhdessä perus- ja ihmisoikeudet muodostavat toisiaan täydentävän suojajärjestelmän, joka on samalla myös oikeudellinen. (Amnesty, i.a.-b; Ihmisoikeudet.net, i.a.-d; Ihmisoikeudet.net, i.a.-f; Suomen YK-liitto, i.a.-a.)

Ihmisoikeuksien toteutumista valvotaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Lisäksi eri kansalaisjärjestöt, kuten Amnesty International sekä muut alueelliset toimijat ja ihmisoikeuspuolustajat edistävät ja valvovat ihmisoikeuksien toteutumista. Valvonnan ja toiminnan kautta pyritään tällöin estämään ihmisoikeusloukkauksien syntymistä. Ihmisoikeuksien toteutumista varten YK:n ihmisoikeussopimukseen on liitetty 1960-luvun puolivälistä lähtien erityiset valvontajärjestelmät, joiden avulla arvioidaan, kuinka hyvin jokaiselle ihmisyksilölle turvatut oikeudet toteutuvat. Valvontamenettely toteutuu pääsääntöisesti valtioiden raportointimenettelyn ja valitusmenettelyn kautta. Näiden ohella ihmisoikeuksien toteutumista seurataan YK:n ihmisoikeusneuvoston yleismaailmallisessa määräaikaistarkastelussa UPR:ssä (Universal Periodic Review), jossa YK:n jokainen jäsenvaltio on tarkastelun kohteena aina viiden vuoden välein. Jokaisella YK:n jäsenvaltiolla on myös velvollisuus järjestää ihmisoikeuskasvatusta. Suomessa se on sisällytetty vuosina 2016 ja 2021 voimaan tulleisiin perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien perusteisiin. (Amnesty, i.a.-a; Ihmisoikeudet.net, i.a.-b; Ihmisoikeudet.net, i.a.-g; Suomen YK-liitto, i.a.-a.)

4 NUORILLE AJANKOHTAISET IHMISOIKEUSKYSYMYKSET

Tampereen yliopiston nuorisotutkimuksen professori Päivi Honkatuen ja Punaisen Ristin nuorten turvatalotoiminnan johtajan Leena Suurpään mukaan tämän päivän nuorilla kiinnostus politiikkaan ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen on kasvussa, samoin kuin halu olla ja vaikuttaa aktiivisena toimijana kansalaisyhteiskunnassa. Nuorten pääasiallinen keino tuoda ääntään kuuluviin on sosiaalisen median hyödyntäminen sekä ostopäätöksiin ja elämäntapavalintoihin vaikuttaminen. Näiden lisäksi nuoret ovat aktiivisesti mukana niin järjestöissä, kampanjoissa kuin mielenilmauksissakin. Esimerkiksi ilmastonmuutos on yksi eniten keskustelua herättävimpiä ilmiöitä nuorten keskuudessa. Tämä on huomattu myös rippikoulussa, sillä Savonlinnan seurakunnan pastori Johanna Tykkyläisen mukaan ilmastonmuutos on nuorten ajatuksissa ja lisäksi ihmisoikeudet ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyvät asiat kiinnostavat myös paljon. Myös helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota on ollut paljon nuorten mielessä ja puheissa. Huoli turvallisuudesta ja tulevaisuudesta on tällöin noussut merkittävästi esille. (Haapala & Parma, 2022; Honkatuki & Suurpää, 2020; Ruokoski & Rantala, 2019.)

Nämä vahvistavat uutisten ja sosiaalisen median kautta saatua käsitystä siitä, että ihmisoikeusasiat koskettavat myös nuoria. On tärkeää tuoda nuorille tietoa ihmisoikeuksista, jotta he voivat kuulla olevansa arvokkaita ja tärkeitä ja oppia miettimään ja hahmottamaan entistä paremmin oikean ja väärän rajaa. Ihmisoikeuksista kuuleminen kertoo nuorelle hänen itsensä olevan oikeutettu arvostavaan kohteluun ja kannustaa samalla nuorta kohtelevaan kohtaamiaan ihmisiä kunnioittavasti. Ihmisoikeuksista puhuminen avartaa myös nuoren käsitystä maailmasta ja auttaa ymmärtämään, että eri kulttuureissa ja maissa on erilaisia olosuhteita kuin Suomessa. Ihmisoikeuksista puhuminen nuoren ikätasoon nähden sopivalla tavalla voi parhaimmillaan avartaa nuoren maailmankuvaa ja lisätä suvaitsevaisuutta sekä kykyä puuttua huomattessaan vääryyttä tapahtuvan. Aikuisen vastuulle kuitenkin jää tuoda toivoa ja turvallisuuden tuntua keskusteluun, ettei maailmalla olevat tapahtumat vaivaa nuoren mieltä liikaa.

5 IHMISOIKEUKSIEN SUHDE KRISTINUSKOON

Kristillisessä etiikassa tärkeimpiä käsitteitä on rakkaus. Ajatus kaikkien ihmisten yhtäläisestä arvosta ei ole vieras kristinuskolle, sillä Raamatusta löytyy monia perusteita ihmisen arvokkuudelle. Kristillinen arvopohja on myös aikoinaan vaikuttanut YK:n ihmisoikeuksien syntymiseen, jonka vuoksi on syytä huomioida, että ihmisoikeudet kuuluvat myös kirkon toteutettaviksi. (Vikström, 2018.) Kristinuskon ytimessä on kysymys siitä, kuka Jeesus Kristus oikein oli. Johannes Kas-taja tiivistää hyvin Jeesuksen olevan Jumalan poika. Tämän vuoksi kristityt usko-vat, että Jeesuksessa näyttäytyy Jumalan tahto. Millainen Jeesus siis oli ja miten hän toimi? Jeesus paransi sairaita, kohtasi muiden hyljeksimiä, ruokki nälkää nä-keviä ja armahti tuomittuja. Jeesus katsoo jokaista taivaallisen isän rakastavin silmin ja näkee jokaisen Jumalan luomana, taivaallisen Isän lapsena. Ehdoton lähimmäisenrakkaus on Jeesuksen asettama ihanne inhimilliselle elämälle. Jee-sus vaati ihmistä luopumaan omista rikkauksistaan ja auttamaan köyhiä, sekä rakastamaan jopa vihollista. Lähimmäisenrakkaus ilman ehtoja ei siis ole vain päälle liimattu kaunis ajatus kristinuskossa, vaan ihmisen arvostamiseen ja aut-tamiseen kutsutaan tilanteesta riippumatta. (Kempainen, 2019.)

Kristillisen uskon ja sen käsityksen mukaan Pyhä kolmiyhteinen Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen, jonka vuoksi jokaisen ihmisten elämä on arvokasta, pyhää ja loukkaamatonta. Ihmisen arvo ei tällöin myöskään riipu hänen ominai-suuksistaan, saavutuksista elämässä tai onnistumisista elämän eri osa-alueilla, vaan Jumalan edessä kaikki ihmiset ovat ehdottoman tasa-arvoisia. Kristityn yh-tenä tehtävänä on olla osaltaan katsomassa, että kaikkien ihmisoikeudet toteu-tuisivat. Kristillisestä ihmiskäsityksestä nousevat moraaliset velvoitteet löytyvät kymmenestä käskystä, sekä niin kutsutusta kultaisesta säännöstä ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille”. (Pöntinen & Helminen, 2005, s. 18–19; Raamattu, 1992, 2. Moos. 20: 1–17; Raamattu, 1992, Matt. 7:12; Scripturally Annotated Universal Declaration of Human Rights; Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-a.)

5.1 Kristillinen ihmiskäsitys

Ihmisyyttä ja ihmiskäsitystä on historian saatossa jäsenneilty ja tarkasteltu monilla eri tavoilla. Kyse on tällöin siitä, miten ihmisen nähdään olevan olemassa. Yksi ihmiskäsityksen muodoista on kristillinen ihmiskäsitys, jonka juuret ovat Raamatussa; siellä ilmenevässä jumalallisessa ilmoituksessa. Kristillistä ihmiskäsitystä tutkitaan teologian piirissä aivan erityisesti antropologian eli ihmistutkimuksen saralla. Tällöin teologisen antropologian lähtökohtana on ”ihminen Jumalan ihmisenä” – luotuna, langenneena ja pelastusta tarvitsevana. Keskeistä kristilliselle ihmiskäsitykselle on, että ihminen on Jumalan kuva, jolla tarkoitetaan ihmisen ja Jumalan välistä erityislaatuista yhteyttä ja suhdetta. (Helosvuori ym., 2002, s. 87–89.)

Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan Jumala loi ihmisen ja puhalsi hänen sie-raimiinsa elämän henkäyksen, jolloin ihmisestä tuli elävä olento (Raamattu, 1992, 1. Moos 2:7). Tämän ansiosta ihminen kykenee ymmärtämään itseään, ympäristöönsä ja suhdetta Jumalaan. Osa kristillistä ihmiskäsitystä on luotuna olemisen lisäksi myös syntisyys ja Jumalan armon kohteena oleminen. Ihminen on luotu olemaan yhteydessä luojaansa, mutta syntisyys erottaa hänet tästä suhteesta. (Helosvuori ym., 2002, s. 89–90.) Kuopion piispa Jari Jolkkosen mukaan syntyisyydellä tarkoitetaan sitä, että syntiinlankeemuksen johdosta ihmisen yhteys Jumalaan on katkennut ja ihminen on langennut itsekkyyteen, sekä epäuskoon. Tällöin ihminen on kääntynyt pois Jumalasta, mikä ilmenee ihmisen taipumuksena käyttää toisia ihmisiä ja muuta luomakuntaa mahdollisuutena oman onnensa lisäämiseen. Luonnollisen järkensä avulla ihminen saattaa tiedostaa oikean ja väärän, mutta ei kuitenkaan kykene omin voimin vapauttamaan itseään itsekkyydestä, kääntymään Jumalan puoleen ja sovittamaan syntisyyttään. Tästä johtuen ihminen on Jumalan avun ja anteeksiannon tarpeessa ja ilman Kristuksen sovitysta ja armoa ei ihminen voi pelastua. (Piispa Jari Jolkkonen, 2016.)

Kristinuskon mukaan ihminen on lunastettu Jeesuksen ristinkuoleman ansiosta. Kun Jeesus ristinkuolemalla sovitti kaikkien ihmisten synnit, loi se samalla uuden yhteyden ihmisen ja Jumalan välille ja ihminen tulee tällöin kasteessa ja uskon kautta osalliseksi Kristuksen sovityksesta. Taipumus itsekkyyteen ei kuitenkaan

katoa kokonaan, mutta sovitustyön ansiosta jokainen päivä tarjoaa ihmiselle uuden alun mahdollisuuden. Kristillisessä ihmiskäsityksessä korostuu, että ihmisarvo on alkuperäinen, ehdoton ja kaikille ihmisille täysin samanlainen ja sen perustana on Jumalan luomisteko yhdistettynä Hänen ehdottomaan rakkauteensa luotujaan kohtaan. Tästä syystä ihmisiä ei voi asettaa arvojärjestykseen, eikä kehtää tule kohdella huonommin kuin toista. (Helosvuori ym., 2002, s. 89–90; Piispa Jari Jolkkonen, 2016.)

5.2 Ihmisoikeudet Vanhassa testamentissa

Ihmisoikeusajattelun historia liitetään usein luonnonoikeudelliseen ajatteluun, joka on peräisin antiikin Kreikasta. Toisaalta taas ihmisoikeudet liitetään Ranskan suureen vallankumoukseen. Monet periaatteet, jotka lukeutuvat ihmisoikeuksien piiriin, vaikuttavat kuitenkin saaneet alkunsa jo yli kaksi ja puolituhatta vuotta sitten, sillä vanhan testamentin teksteistä on löydettävissä näkökulmia ihmisarvon kunnioittamiseen ja oikeudenmukaisuuden vaatimukseen. Kuten usein tänäkin päivänä oli myös muinaisessa Lähi-idässä haavoittuvaisimmassa asemassa orvot, pakolaiset ja lesket. Elettiin historiallisesti patriarkaalisen kulttuurin aikaa, jolloin perheen elättäjä oli mies. Tämän vuoksi elämä ilman miespuolista elättäjää saattoi jättää naiset ja lapset täysin muiden armoille. Myös pakolaisuuden syyt olivat tuolloin samoja kuin tänä päivänä. Niitä olivat sodat, poliittinen vaino, nälkä ja kuivuus. Pakolaiset joutuivat elämään vieraassa maassa oikeuksia vailla, kanta-väestön negatiivisille mielipiteille ja asenteille alttiina. Vanhasta testamentista löytyy lainsäädäntö, joka pyrki suojelemaan kaikkein haavoittuvimpia ihmisryhmiä. Tätä voisi kutsua ihmiskunnan vanhimmaksi sosiaalilainsäädännöksi: “Älä sorra muukalaista; olettehan itsekkin olleet Egyptissä ja tiedätte, mitä on elää vieraassa maassa muukalaisena” (Raamattu, 1992, 2. Moos. 23:9; Tanska, 2018.)

Vanhasta testamentista löytyvässä Aamoksen kirjassa on nähtävissä vuosien 800–750 eKr. yhteiskunnallisia ilmiöitä, kuten jonkinlaisen varhaiskapitalismin seurauksena koitunut talous- ja yhteiskuntajärjestyksen murtuminen. Rahatalouden lieveilmiöinä näyttäytyi muun muassa koronkiskontaa ja temppeleiprostitutioiden yleistymistä. Talouteen liittyi myös mielivaltaa ja oikeudenkäyminen

korruptoitui. Näiden tilanteiden keskelle Jumalaan uskova profeetta Aamos julisti oikeudenmukaisuuden vaatimusta Israelin pohjoisvaltakunnassa. Jumalan silmissä korruptio ja muu mielivalta, sekä rahanahneus oli kauhistus. Aamoksen kirjassa luvuissa 2:6–8 ja 5:23–24 kirjoitetaan seuraavanlaisesti: "...he myyvät rehellisen rahasta ja köyhän kenkäparista. He polkevat heikot maan tomuun ja ajavat vähävaraisten asiat umpikujaan. Isä ja poika käyvät saman naisen luona ja häpäisevät näin minun pyhän nimeni. Pantiksi otetuilla vaatteilla heitä lojuu jokaisen alttarin ympärillä, he juovat pyhäkössä viiniä, jonka ovat velallisiltaan korkoina kiristäneet". (Raamattu 1992, Aam. 2:6–8; Tanska, 2018.) "Vie pois minun luotani virsiesi pauhu! En halua kuulla sinun harppujesi helinää. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro". (Raamattu 1992, Aam. 5:23–24; Tanska, 2018.)

Lisäksi Vanhassa Testamentissa on lueteltu Jumalan Moosekselle antamat kymmenen käskyä, jotka Mooses toimitti kansan tietoon. Muun muassa lain kohdat "Älä tapa", "Älä lausu väärää todistusta lähimmäisestäsä" ja "Älä varasta" ovat verrannollisia tänäkin päivänä ja jotka myös näkyvät länsimaisessa lainsäädännössä. (Raamattu 1992, 5. Moos. 5:1–22; Tanska, 2018.) Näiden pohjalta voi todeta, että Jumala haluaa puolustaa ja auttaa hädässä olevaa ihmistä. Jumalan armollisuus, lempeys ja rakkaus myös kohdistuu muun muassa katastrofin kokeneisiin ja heihin, jotka eivät muiden silmissä olleet mitään. Tästä hyvänä esimerkkinä kertoo esimerkiksi Jesajan kirjan luvun 43 jakeet 1 ja 4: "Älä pelkää. Minä olen lunastanut sinut. Minä olen sinut nimeltä kutsunut, sinä olet minun. – Koska olet arvokas minun silmissäni, koska olet kallis ja rakas". (Raamattu 1992, Jes. 43: 1,4; Tanska, 2018.)

5.3 Ihmisoikeudet Uudessa testamentissa

Uuden testamentin evankeliumeista voi havaita, että osana omaa toimintaansa Jeesus antoi arvon niille ihmisille, joille sen ajan yhteiskunta ei antanut arvoa. Heitä olivat muun muassa hyljeksityt spitaaliset, rammatt, halvaantuneet ja sokeat sekä aviorikoksesta tavattu nainen, joka oli joutunut sen myötä julkisesti nöyryytetyksi. Näiden esimerkkien myötä Jeesus paitsi opetti, myös näytti omalla

esimerkillään mallia, kuinka ja miten muihin ihmisiin tulisi suhtautua. Kuuluisimpia Jeesuksen opetuksia onkin ”Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi”. Tästä syystä taistelu ihmisoikeuksien puolesta on myös Raamatullisesti perusteltua ja kaikkia kristittyjä kutsutaan välittämään ihmisoikeuksista. (Pöntinen & Helminen, 2005, s. 18–19; Raamattu 1992, Matt. 21:39; Scripturally Annotated Universal Declaration of Human Rights; Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-a.)

Uudesta testamentista on myös löydettävissä monia kehotuksia pyrkiä elämään hyvää elämää, vaikka pelastus ei perustu ihmisen omille teoille, vaan Jeesuksen sovitusyöhön ristillä. Nämä kehotukset ovat tasapainossa hyvän kansalaisuuden ja ihmisoikeuksien kanssa. Paavali kehottaa roomalaisia: ”Jos mahdollista ja jos teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa”. (Raamattu 1992, Room. 12:18; Piispa Jari Jolkkonen, 2016.) Ensimmäisestä Pietarin kirjeestä puolestaan löytyy kehotuksia elää moitteettomasti, osoittaa kaikille arvonantoa, pelätä Jumalaa ja kunnioittaa keisaria (Raamattu 1992, 1. Piet. 2:17; Piispa Jari Jolkkonen, 2016).

Galatalaisille Paavali muistuttaa, että usko uudistaa ihmistä synnyttäen hengen hedelmiä, eli rakkautta, iloa, rauhaa, kärsivällisyyttä, ystävällisyyttä, lempeyttä ja itsehillintää (Raamattu 1992, Gal. 5:23; Piispa Jari Jolkkonen, 2016). Edellä mainitut kehotukset varmasti edesauttavat myös ihmisoikeuksien toteutumista. Raamatun pohjalta nousevissa kehotuksissa ei ole tärkeää vain se, että omat oikeudet toteutuvat, vaan että kehotuksia noudatetaan lohduttaen, kantaen, auttaen ja palvelen toinen toisiamme. Tämän vuoksi monet kristityt kokevatkin hämmennystä ja kipeänäkin asiana sen, että kristityt ja kirkko saatetaan toisinaan leimata ihmisoikeuksia vastustavaksi uskonnoksi. (Piispa Jari Jolkkonen, 2016.)

6 SEURAKUNNAN NUORISOTYÖ

Evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnat järjestävät lähes jokaisessa Suomen seurakunnassa nuorille rippikoulutoimintaa, isostoimintaa ja nuorten iltoja. Seurakunnat ovat myös mukana kouluilla ja oppilaitoksissa tehtävässä nuorisotyössä. Tuntivierailujen lisäksi seurakunnat tukevat opettajien työssä jaksamista, oppilaiden ryhmäytymistä ja järjestävät yhdessä kuntien kanssa koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaa. Kirkko tekee myös kansainvälisyyskasvatusta, jonka yhtenä tehtävänä on rohkaista nuoria vaikuttamiseen ja osallistumaan myös globaalisti. (Nuorisotyöstä Suomessa, i.a.)

Osassa kirkon tekemässä nuorisotyössä ulkopuolisuuden ehkäiseminen on merkittävässä roolissa. Esimerkkinä ulkopuolisuuden ehkäisemisen työmuodoista on etsivän työn menetelmin toteutettava Saapas-toiminta, joka on yksi evankelis-luterilaisen kirkon nuoris- ja erityisnuorisotyön toimintamuodoista. Saapas-toiminnan tavoitteena on tarjota nuorisotyön palveluita myös niille nuorille, jotka eivät vietä aikaansa järjestetyn nuorisotoiminnan piirissä. Yhä enenevässä määrin evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnissa tehdään yhteistyötä koulujen kanssa, digitaalista nuorisotyötä sekä erilaista pop up -toimintaa. Vastaavasti kokoavampaa toimintaa eli nuorten iltoja, ryhmiä tai muita säännöllisiä kokoontumisia seurakunnilla on aiempaa vähemmän. Seurakuntien omien nuorten iltojen, -ryhmien tai muiden säännöllisten kokoontumisten määrä vaihtelee seurakuntakohtaisesti. (Nuorisotyöstä Suomessa, i.a.; Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-d.)

6.1 Rippikoulu

Rippikoululla tarkoitetaan kirkon kasteopetusta. Kirkko on opettanut jo varhaisista ajoista asti niitä, jotka on kastettu tai jotka ovat halunneet kasteelle. Rippikoulun tavat opettaa asioita ovat muuttuneet ja painotukset vaihdelleet, mutta pohjimmainen sisältö on säilynyt tähän päivään asti. Katekismuksen perustekstit antavat lähtökohdat tämänkin päivän rippikoululle. Katekismus, Raamattu ja virsikirja ovat keskeisiä rippikoulussa käytössä olevia kirjoja. Rippikoulussa nuorella on

tilaa ja aikaa etsiä vastauksia kysymyksiin, jotka omassa elämässä pohdituttaa. Rippikoulussa on muiden rippikoululaisten ohella läsnä isosia, eli rippikoulun jo käyneitä nuoria sekä seurakunnan työntekijöitä. Heidän kanssaan nuori voi keskustella nuoren kehitysvaiheeseen liittyvistä aiheista kuten elämänarvot, lapsuudenperhe, seksuaalisuus, Jumala, ympäristönäkemykset tai vastuu ja oikeudenmukaisuus. (Suomen ev.lut. kirkko. i.a.-c.)

Rippikoulussa luetaan Raamattua, vietetään yhdessä jumalanpalvelusta ja rukoillaan. Hartaushetket sisältyvät myös luontevana osana rippikoulun arkeen. Rippikoulussa kaikista tärkeintä on kuitenkin auttaa nuorta löytämään tapa olla Jumalan kasvojen edessä. Nuorta ohjataan hoitamaan uskoaan rippikoulun jälkeenkin. Rippikoulun aikana nuorelle tulevat tutuksi myös Raamatusta löytyvät kymmenen käskyä, sekä Isä meidän -rukous. Rippikoulussa opetetaan Jumalan rakkaudesta ihmisiä kohtaan. Rippikoulussa käsitellään myös sitä, kuinka usko elävään Luojaan, Jeesukseen ja Pyhään Henkeen syntyy, vahvistuu, uudistuu sekä näkyy erikäisten kristittyjen elämässä. Rippikoulussa tutustutaan Raamatun pohjalta Jumalaan ja omaan olemassaoloon Jumalan luomana ja lunastamana. (Suuri ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, s. 16–17, s. 40–47.)

6.2 Seurakuntanuoren psyykkinen kehitysvaihe

Nuori käy rippikoulun yleensä sinä vuonna, kun hän täyttää 15 vuotta. Isoskoulutus käydään yleensä rippikoulun jälkeisenä vuotena. Siksi tarkastelemme 15–18-vuotiaan persoonallisuuden kehitystä. Tähän ikäkauteen kuuluu identiteetin kehittyminen. Identiteetillä tarkoitetaan oman kokemuksen löytämistä itsestä ja mahdollisia rooleja, joita nuori harjoittelee. Nuoren minäkäsitys saattaa muuttua ja näkökulmat monien asioiden suhteen laajentua. Tällaiset muutokset voivat herättää nuorella hämmennystä. Nuori saattaa myös alkaa pohtia omaa olemistaan ja tarkoitustaan maailmassa ja ystävät, elinympäristö ja kulttuuri vaikuttavat nuoren identiteetin rakentumiseen. Erilaiset harrastukset ja ystävien tuki auttaa nuorta irtautumaan lapsuuskodista ja antavat nuorelle itseluottamusta muodostaa omia tavoitteita ja mielipiteitä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2021.)

Nuoren kehitysvaiheen kannalta on tärkeää huomioida, että yksilön usko saa erilaisia muotoja elämän eri vaiheissa. Tämä tarkoittaa, että nuorten elämä saattaa olla samasta iästä riippumatta erilaista ja nuoren yksinäinen kehitys eri vaiheessa ja suhtautuminen rippikoulun aiheisiin erilaista. Rippikouluikäisenä nuoret ymmärtävät abstrakteja asioita paremmin kuin esimerkiksi muutamaa vuotta aiemmin. Nuoruuden yhtenä kehitystehtävänä voidaan pitää ehyen identiteetin rakentumista, jonka kehittymisen kannalta nuoren taipumus pohtia ja kyseenalaistaa asioita on merkittävä ja nuori onkin usein hyvin kriittinen aikuisten käsityksien ja elämäntapojen suhteen. (Pruuki, 2010, s. 51.)

6.3 Nuoren spiritualiteetti

Uskonkasvatuksen, psykologian ja sosiologian näkökulmista spiritualiteetti tarkoittaa ihmisyyden ydintä ja liittyy vahvasti ihmisenä kasvamiseen. Spiritualiteetti viittaakin sananmukaisesti sieluun. Herkkyys, elämän ihmettely, kunnioittamisen tunne, usko, tarkoituksen etsiminen, kokemus tuonpuoleisesta rohkaisu ja tunteet ovat spiritualiteettiin liitettyjä ominaisuuksia. Kristillisessä kirkossa spiritualiteetilla on perinteisesti tarkoitettu hengellistä elämää ja sen hoitamista rukouksella, Raamatun lukemisella, sekä yksityisellä kuin myös yhteisellä hartaus- ja jumalanpalveluselämällä. (Tuominen & Paananen, 2005, s. 35.)

Nuoren elämä on täynnä myllerrystä ja muutosta. Hän kyselee, etsii identiteettiään, muovaa maailmankatsomustaan, rakentaa ihmissuhteitaan, itsenäistyy ja ihmettelee maailman menoa. Englantilaisen spiritualiteettitutkija David Hayn mukaan moni kadottaa lapsuudesta luontevan kyvyn elää ja nauttia hetkestä. Tätä kykyä Hay pitää yhtenä spiritualiteetin ilmentymisen muotona. Toinen usein aikuisilta puuttuva kyky on olemassaolon ihmettely ja mysteerin kokeminen, koska nykyihminen pyrkii selittämään kaiken. Mysteeriä kun ei voi selittää, vaan se on jotain, jonka edessä ihmisen on myönnettävä että ”en ymmärrä”. Hayn mukaan lapsella ja nuorella on valtavasti kapasiteettia käsitellä heille vaikeita abstrakteja asioita. Kolmanneksi spiritualiteetin muodoksi Hay nostaa arvojen kokemisen. Spirituaaliselle herkkyydelle on ominaista ymmärtää arkitodellisuuden ja havaintomaailman syvempiä merkityksiä. Näiden pohjalta Hay näkee

uskontokasvatuksessa tärkeänä vahvistaa lapsessa ja nuoressa olevaa synnynäistä spiritualiteettia ja herkkyyttä. Tämä toteutuu auttamalla lapsia ja nuoria pitämään mielensä avoinna, eikä aikuisen ole välttämätöntä tarjota heille aina liian valmiita vastauksia. (Tuominen & Paananen, 2005, s. 37.)

On tärkeää tiedostaa, että nuori ei työskentele tai toimi aina samalla tavalla kuin aikuinen. Siinä missä aikuinen on elämänsä varrella joutunut useasti tekemään kompromisseja, uskaltaa nuori sen sijaan vielä aidosti ihmetellä ja kyseenalaisistaa, kapinoida ja vastustaa. Vaikka nuoren on luonnollisesti elämässä opittava yhteisiä käyttäytymissääntöjä sekä toisen ajatusten ja mielipiteiden kunnioittamista ei hänen aitoa kyselyään ja ihmettelyään pidä tukahduttaa. Nuori kaipaa vastauksia elämän suuriin kysymyksiin kuten ”Onko Jumala olemassa?” ja ”Mitä tapahtuu kuoleman jälkeen?” Lisäksi nuoria kiinnostaa ystäväyteen, seurusteluun, perheeseen, päihteisiin, arvoihin, tulevaisuuteen liittyvät aiheet. Nuorisotyön tehtävänä onkin tarjota nuorelle kasvupaikka, jossa hän saa rauhassa opetella uskonelämän eri muotoja, harjoittaa uskoa, kasvaa keskeneräisenä ja epätäydellisenä, ihmetellä elämän mysteeria sekä etsiä omaa paikkaa yhdessä muiden kanssa. Nuorelle on tällöin myös annettava tilaa ja aikaa löytää oma hengellisyytensä. (Tuominen & Paananen, 2005, s. 38–39, s. 51.)

6.4 Ihmisoikeudet nuorisotyössä

Erilaisten arjen kokemusten kautta kehittyy käsitys ja vastuu omista, sekä muiden oikeuksista. Oikeudenmukaisuuden käsityksemme muuttuu, mikäli kohtaamme epäoikeudenmukaista tai syrjivää kohtelua. Nuoret oppivat usein mallista ja seurailevat, kuinka aikuinen toimii ja kohtaa erilaisia tilanteita ja mielipiteitä. Nuorisotyöntekijän paras ihmisoikeusteko onkin pyrkiä omalla esimerkillään edistämään ihmisoikeuksien toteutumista esimerkiksi kohtelemalla nuoria yhdenvertaisesti ja jokaisen erilaisuutta ja ainutlaatuisuutta arvostaen. Yksi nuorisotyön tavoite ihmisoikeuksien suhteen voisikin olla, että ihmisoikeuksia opetetaan, niitä kunnioitetaan ja että ne huomioidaan käytännön tilanteissa. Seurakunnan nuorisotyön tuleekin olla avointa kaikille ja on tärkeää, että nuori voi tulla toimintaan mukaan

juuri sellaisena kuin on, sekä tulla kuulluksi omien mielipiteidensä, kysymystensä ja ajatustensa kanssa. (Ihmisoikeudet.net, i.a.-c.)

6.5 Diakonia näkökulmia nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön

Diakonia on kristilliseen ihmiskäsitykseen perustuvaa palvelemista ja auttamista, joka toteutuu ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja kirkon elämässä. Jeesus kohtasi myötätunnolla ja rakkaudella apua tarvitsevat, joten lähtökohtana diakonialle ovat Jeesuksen esimerkit ja hänen opetuksensa. Diakonia on yksi evankelis-luterilaisen kirkon perustehtävistä, joka on tarkoitettu koko seurakunnan toteuttavaksi. Tätä apua on osoitettava erityisesti niille, joita muut eivät auta. Diakonia näkyy nuorisotyössä niin, että nuorten kohtaaminen ei jää ainoastaan kasteopetukseen, vaan kirkon erityisnuorisotyön kautta nuorisotyö on muuttunut myös lähimmäiseskeiseksi, jossa autetaan vaikeuksiin joutuneita nuoria. Kirkon erityisnuorisotyön tavoitteena on auttaa nuorta ymmärtämään hänen olevan hyväksytty. Keskeistä on myös auttaa nuorta ymmärtämään, että hänen elämällään on merkitys Jumalan luomana ja rakkauden kohteena. Nuoren itsetuntoa tulee vahvistaa ja tukea, jotta nuori voi kasvaa kohti vastuuntuntoiseen elämään. (Tuominen & Paananen, 2005, s. 138–140.)

Nuorisotyön ja diakoniatyön välisiä toimintamalleja on pyritty kehittämään ja nykyisessä rippikoulusuunnitelmassa myös kannustetaan seurakuntia luomaan rippikouluihin moniammatillisia opettaja- ja ohjaajatiimejä. Moniammatilliset tiimit rikastuttavat rippikouluopetusta, ja työntekijät tuovat omalla ammattitaidollaan nuorten elämään palasen omasta arvomaailmastaan. Osa nuorista ja varhaisnuorista tarvitsee erityistä tukea jo entistä nuorempana lapsuuden varhaisissa vaiheissa. Kirkon nuorisotyössä on käytetty käsitteitä *nuorisodiakonia* ja *diakoninen nuorisotyö*, kun on tarkoitettu työtä erityistä tukea tarvitsevien nuorten parissa. Työntekijänä on voinut tällöin olla nuorisotyöntekijä tai diakoni. (Immonen, 2018.)

Vanhemmat, kasvattajat ja yhteiskunnan päättäjät ovat usein nuorison tilanteesta kiinnostuneita ja huolissaan. Nuoren itsenäistymiseen kuuluu omien rajojen

kokeilu sekä niiden etsiminen ja joskus tilanteet luisuvat niin pitkälle, että nuori tarvitsee aikuisen tukea. Tilastoissa näkyy esimerkiksi huumeiden, mielenterveysongelmien ja aborttien koskevan nuorten elämää. Tarkkaa rajaa nuorisotyön ja diakoniatyön välille ei tällöin voida piirtää, eikä kyseinen rajan veto ole tärkeintä. Tärkeintä on tuoda nuorelle elämän haasteissa tukea ja akuuttia apua käytännötilanteissa. Yhteiskunnan muuttuminen ja nuorten ongelmien monimutkaistuminen asettavat samalla myös yhteisen haasteen sekä kirkon nuorisotyölle, että diakoniatyölle. Tällöin kysymykseksi nousee, että kuinka kirkon diakonia- ja nuorisotyö vastaavat näihin muutoksiin uudistumalla niin, että kirkko on jatkossakin siellä, missä eniten apua tarvitaan? Koska kirkon nuorisotyönohjaajan ja diakonin tutkinnot ovat kurssisisältöjen perusteella lähekkäin toisiaan, ovat ammatikunnat sen pohjalta luontevia yhteistyökumppaneita keskenään seurakunnissa. Myös ehdottoman ihmisarvon sekä sosiaalisen- ja kansainvälisen oikeudenmukaisuuden kysymykset ovat aiheita, joissa diakoniatyöntekijöillä on paljon annettavaa kirkon nuorisotyölle. (Immonen, 2018; Tuominen & Paananen, 2005, s. 138–140.)

7 HARTAUS

Hartaus on hengellinen hetki, joka on sanaa ihmiseltä ihmiselle ja jonka avulla Jumalan läsnäolo toteutuu. Hartaudet ovat pääsääntöisesti lyhytkestoisia tilaisuuksia, jotka on koostettu Raamatusta tai hengellisestä kirjallisuudesta, virsistä tai muista hengellisistä lauluista, rukouksista, sekä hiljaisuudesta. Hartauden ei kuitenkaan tarvitse sisältää kaikkia edellä mainittuja elementtejä, vaan se voidaan toteuttaa ilman ohjeita, erityisiä raameja tai kaavoja. Enckellin (2007) määritelmän mukaan hartaus on kertomusta oivalluksista ja kokemuksista, joita on tullut arjen sekä Raamatun tekstien ja kristillisen elämän keskeltä. Hartaushetket itsessään eivät kuitenkaan ole varsinaisesti erilaisten tekstien tai oppien esittelyä. (Enckell, 2007, s. 41; Huotari, 1992, s. 83; Saarenmaa, 2013, s. 6.)

Hartaus- tai rukoushetken valmistelemine ja pitäminen ei edellytä seurakunnan työntekijän tai papin läsnäoloa, vaan jokainen seurakuntalainen voi itse järjestää ja toteuttaa sellaisen. Hartaushetki rakentuu pääsääntöisesti aina pitäjän itsensä näköiseksi ja puhujan oma elämä, -vakaumus ja koetut asiat ovat esimerkkejä, jotka vaikuttavat hartauden syntyyn ja toteutukseen. Myös puhujan fyysisellä läheisyydellä, kasvojen ilmeillä, katsekontaktilla, äänenkäytöllä ja hartauden sisällöllä on vaikutusta hartaushetken tunnelmaan. Vaikka hartaushetket ovat jo pitkään olleet osa luterilaista hartaus- ja seurakuntaelämää, voi hartaus-tilaisuuden kuitenkin järjestää myös seurakunnan ulkopuolella, esimerkiksi laitoksissa tai sairaalassa. (Enckell, 2007, s. 31–32; Huotari, 1992, s. 80, s. 83; Saarenmaa, 2013, s. 6.)

Pastori ja useita hartauskirjoja kirjoittanut Juha Vähäsarja on jakanut hartauden useisiin eri tyyppimääritelmiin, joista niin kutsuttu *perusmalli*, eli raamatunkohta + selitys + rukous on todennäköisesti yleisin ja kaikkein eniten käytetyin hartausmalli. Perusmalli on mahdollisesti myös kaikkein stereotyyppisin oletamus hartaudesta konseptina. Perusmallin etuihin kuuluu sen helppous – se on helposti toteutettavissa ja soveltuu hyvin kokemattomallekin hartaudenpitäjälle. Jos hartautta suunnitella ideapula iskee, niin perusmalli takaa sen, että on aina jokin, mistä lähteä liikkeelle kohti hartauden suunnittelua. Lisäksi hyvin usein

perusmalliin voidaan kytkeä hartaudenpitäjän oma tarina tai havaintoja elämän varrelta, jota valittu raamatunkohta voi peilata omiin kokemuksiinsa. Muita hartausmalleja ovat esimerkiksi ajankohtaiseen teemaan liittyvä hartaus ja *tarinahartaus*, joka koostuu tarinasta (tosi tai fiktiivinen), johon nivelletty opetus, kehoitus tai rohkaisu. Vaikka tiukan rajan vetäminen hartauden ja Raamatun opetuksen välillä on hieman vaikeaa, niin hartaus voidaan kuitenkin nähdä lyhytkestoisena tuokiona. Varsinainen Raamatun opettaminen on yleensä laaja-alaisempaa ja kaapeamminkin ymmärrettynä se on paneutumista Raamatun ajan, -henkilöiden, -kokonaiskuvan, -tekstin kontekstin ja -ydinsanomien ymmärtämiseen. (Juha Vähsarja, pastori, henkilökohtainen tiedonanto 15.10.2021.)

7.1 Toiminnallinen hartaus

Hartaushetki voi myös pitää sisällään toimintaa, jolloin kyseessä on toiminnallinen hartaushetki. Se eroaa perinteisemmästä hartaudesta siten, että toiminta auttaa kuulijaa kyseisen hartaushetken sisällön hahmottamisessa ja kokemisessa ja kuulija voi täten myös olla itse osana hartautta. Tämä voi näyttäytyä pienien tehtävien esimerkiksi rukouksen tai raamatunkohdan lukemisen muodossa. (Espoon seurakunnat, i.a.) Toiminnallisessa hartaushetkessä toiminnallisuus voi näkyä monin eri tavoin, ainoastaan mielikuvitus on rajana toteutustapaa valitessa. Toiminnallisuus voi toteutua esimerkiksi näyttelemisellä, pantomiimilla tai esimerkiksi hartauden aikana tapahtuvana piirtämisellä, kirjoittamisella tai maalaamisella. Toiminnallinen hartaus voi olla toteutettu myös rastityöskentelynä, jossa hartauteen osallistujat voi omassa tahdissaan käydä erilaisilla pisteillä, joissa on jotain rauhallista aiheeseen liittyvää pohtivaa tekemistä ja esimerkiksi rukous. Myös ohjattu rentoutuminen tai hiljentymisen voi olla toiminnallisen hartauden toteutumisen muotona. (Pruuki, 2010, s. 143–153.)

7.2 Hartauselämä osana rippikoulutyötä

Rippikoulun toiminta-ajatuksena on, että se vahvistaisi nuorten uskoa kolmiyhteiseen Jumalaan ja varustaisi heitä kristittyinä elämiseen sekä rippikoulun aikana, että tulevaisuudessa. Nuoren hengellistä kasvua tuetaan rippikoulutyössä tarjoamalla mahdollisuus osallistua hartauksiin, jumalanpalvelukseen ja hiljentymiseen. Hartauselämä rippikoulutyössä on osa nuoren hengellisen elämän tukemista. Varsinaiset hartaushetket ovat sisällytettynä osaksi rippikoulun ohjelmaa ja sijoittuvat pääsääntöisesti aamu- ja ilta-ajankohtiin. Rippikouluissa usein käytetty hartauselämän rakenne käsittää aamu- ja iltahartauksien ohella myös rukoushetken ja jumalanpalveluksen. Ne ovat tärkeitä hetkiä rippikoulupäivien aikana ja antavat osaltaan tilaa hengähtämiselle, ajatuksille ja tunteille. (Pruuki, 2010, s. 104; Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, s. 14–15, s. 34.)

Rippikoulusuunnitelma (2007) edellyttää, että elämä, usko ja rukous ovat keskenään tiivisti yhteydessä toisiinsa. Rippikoulun aikana nuori oppii hoitamaan omaa hengellistä elämäänsä. Samalla rippikoulu myös kutsuu nuoria seurakuntalaisuuteen ja kristittyinä kasvamiseen. Tästä johtuen hartaudet, rukoushetket ja jumalanpalvelukset säännöllisenä osana rippikoulua tuovat rytmiä, jonka turvin nuori voi pohtia ja reflektoida omaa hengellistä elämäänsä. Myönteisten kokemusten saaminen hartauselämästä on siltä osin tärkeässä asemassa. (Pruuki, 2010, s. 105; Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, s. 14–15, s. 34.)

8 YHTEISTYÖKUMPPANI, TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyöprosessimme lähti alun perin liikkeelle työparin ja aiheen miettimisen tarpeesta. Löydettyämme molempia kiinnostavan aihepiirin syntyi alustavana ideana ajatus toiminnallisen hartauselämän kehittämisestä seurakunnassa käyville aikuisille. Alkuperäisen työelämäyhteistyökumppanimme Paavalin seurakunnan pastorin ehdotusten ja ideoiden pohjalta aiheeksemme muotoutui kuitenkin tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista rippikoulutyön käyttöön. Koimme tarjotun aiheen heti alusta alkaen meille sopivaksi ja meitä molempia kiinnostavaksi. Tällä hetkellä nuorille suunnattua materiaalia ihmisoikeuksista on saatavilla esimerkiksi Amnesty International Suomen osaston verkkosivuilta, sekä Ihmisoikeudet.net -sivustolta, mutta materiaalit eivät ole seurakuntakontekstista käsin laadittuja. Lisäksi rippikoulusuunnitelmassa ei varsinaisesti sivuta ihmisoikeuksia kristillisestä näkökulmasta muuten kuin lyhyenä opetuksena lähimmäisen rakastamisesta. (Amnesty, i.a.-c; Ihmisoikeudet.net, i.a.-e; Suuri ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017, s. 39.)

Pian opinnäytetyöprosessin lähdettyä liikkeelle alkuperäinen työelämäyhteyshenkilömme siirtyi toisiin työtehtäviin ja pitkittynyt pandemiatilanne laittoi pohtimaan työmme toteuttamista uudesta näkökulmasta käsin. Alkuperäinen tavoitteemme oli, että toiminnalliseksi suunniteltu tieto- ja hartauspaketti testattaisiin ja pilotoitaisiin Ekumeenisella vastuuviikolla lokakuussa 2020, mutta päätimme lopulta rakentaa monikäyttöisen internetistä ladattavissa olevan tieto- ja hartauspaketin, jonka käyttöä voi helposti soveltaa tilanteen mukaan.

Työelämäyhteistyötä varten lähestyimme Helsingin Evankelisluterilaista Kansanlähetys ry:tä, jonka lisäksi päätimme pyytää myös Asikkalan ja Malmin seurakuntia antamaan palautetta työmme kehittämistä varten. Asikkalan seurakunta on Päijät-Hämeen Asikkalassa sijaitseva pienempi seurakunta, kun taas Helsingin Malmin seurakunta on Suomen kolmanneksi suurin luterilainen seurakunta noin 49 000 jäsenellään. Helsingin Evankelisluterilainen Kansanlähetys ry on osa Suomen Evankelisluterilaista Kansanlähetystä, joka on yksi kirkon seitsemästä virallisesta lähetysjärjestöstä. Kolme hyvin erilaista kirkollista toimijaa

mahdollistivat työmme kehittämisen eri näkökulmista käsin. (Helsingin seurakunnat, i.a.; Kansanlähetykset Helsinki, i.a.; Suomen ev.lut. kirkko, i.a.-b.)

8.1 Opinnäytetyömme tarkoitus

Tammikuussa 2022 sovimme Helsingin Kansanlähetyksen yhteyshenkilöme kanssa, että rakennamme alustavan version tieto- ja hartauspaketista, jonka pohjalta hän ja kahden muun seurakunnan yhteyshenkilöt antavat palautetta. Sopimukseen sisältyi produktin muokkaaminen saatujen toiveiden ja palautteiden pohjalta. Olimme yhtä mieltä siitä, että tieto- ja hartauspaketin olisi hyvä sisältää opetukseen käytettävää teoretista tietoa, pohdintatehtäviä ja hartausmateriaaleja. Meille oli alusta asti myös selkeää, että kehitettävän produktin tulee olla helppokäyttöinen niin nuorisotyöntekijälle, kuin myös nuorille. Halusimme myös, että tieto- ja hartauspaketin sisältö on sellaista, jota aiheesta kiinnostunut nuori voi halutessaan tutkia itsenäisesti.

Opinnäytetyönämme tuotettavan tieto- ja hartauspaketin nimeksi päätimme antaa ”Sinun nimesi on rakastettu”. Nimi kuvaa mielestämme hyvin kristillistä ihmis-kuvaa Jumalan rakkauden kohteena, luotuna ja lunastettuna. Lisäksi nimestä tulee hyvin ilmi ihmisoikeuksien keskeisin periaate: Ketään ei saa vainota tai syrjiä ja jokainen ansaitsee tulla kohdelluksi rakkaudellisesti ja kunnioituksella. Tieto- ja hartauspaketimme sisältää tietoa ihmisoikeuksista ja kristinuskon suhteesta niihin sekä hartausmateriaaliosuuden. Sisällöltään työmme on suunniteltu sopimaan sekä isosten että nuorisotyöntekijän käyttöön ajasta, tilanteesta ja paikasta riippumatta.

8.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli tieto- ja hartauspaketin kautta jakaa tietoa nuorille ihmisoikeuksista kristillisessä kontekstissa ja avata keskustelua ihmisarvon loukkaamattomuudesta ja kunnioittamisesta. Lisäksi tavoitteena oli tarjota aiheen äärellä nuorelle mahdollisuus ajatella ja jakaa ajatuksiaan suhteesta itseän ja

muihin ihmisiin ympärillään. Halusimme myös työmme kautta tarjota mahdollisuuden miettiä, kyseenalaistaa ja tutkia asioita sekä myös löytää vastauksia uskossa ja yhteiskunnassa mietityttäviin asioihin. Tavoitteenamme oli avata nuorelle mahdollisuus keskustella luotettavan aikuisen kanssa ajankohtaisista yhteiskunnallisista tai maailmanlaajuisista asioista, jotka koskettavat nuoren elämää tai muuten herättävät pohdintaa. Tämän onnistumista arvioimme ottamalla vastaan palautetta arviointilomakkeella, joka suunnattiin isos-ikäisille nuorille ja työntekijöille, jotka tutustuivat tieto- ja hartauspakettiin. Rippikoulusuunnitelman (2017) tavoitteiden mukaisesti toivoimme työmme synnyttävän ajatuksia omien valintojen vaikutuksista muihin sekä omista oikeuksista osana yhteiskuntaa, jossa elämme.

Osana omaa oppimistamme tavoitteenamme oli laajentaa tietämystämme ihmisoikeuksista sekä lisätä osaamistamme hartauksien pitäjinä ja uusien asioiden kehittäjinä. Koemme myös koko opinnäytetyöprosessin suunnitelmallisen etenemisen, aikatauluista kiinni pitämisen, yhteistyökumppaniin yhteydenpidon, erilaisten teorian tietojen etsimisen ja oleellisten tietojen poimimisen kaikesta saatavilla olevasta tiedosta tukeneen ammatillista kasvuamme. Tavoitteenamme oli myös pohtia paitsi ihmisoikeuksia diakoniatyön ja nuorisotyön arvojen pohjalta, myös omaa ammatillisuuttamme ja siihen liittyvää kasvamista. Myös opinnäytetyön tekeminen työparin kanssa toi arvokasta lisäoppia työelämässä tarvittaviin tiimi-, ja vuorovaikutustaitoihin sekä yhteistyökykyyn. Työelämäyhteistyökumppaniemme osalta tavoitteenamme oli vastata heidän tarpeisiinsa tarjoamalla käyttöön valmis ja toimiva tieto- ja hartauspaketti, jossa on otettu huomioon myös heidän näkökulmansa ja kehitysideansa.

9 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI JA MENETELMÄT

Kehittämisen prosessin alusta asti päätimme käyttää toiminnallisuutta vallitsevana menetelmänä tieto- hartauspaketin pohdinta- ja hartausosuuksissa. Toiminnallisuus on käsite, jonka laajuus ja tulkinnallisuus saattavat vaihdella huomattavasti tilanteesta riippuen. Lähtökohtaisesti kaikilla toiminnallisilla menetelmillä osallistetaan oppijaa passiivisesta kuulijasta aktiiviseksi osallistujaksi. Toiminnallisuus voidaan nähdä kokonaisvaltaisesti aktiivisena työtapana, jonka tavoitteena on hakea vaihtelua ja monipuolisuutta työtapoihin ja oppimisympäristöihin. Käytännössä toiminnallisuus toteutuu oppijan samanaikaisena aktiivisena toimintana sekä ajattelemisena oppimisprosessin aikana. Toiminnallisuuden ytimessä on oppijan näkeminen aktiivisena toimijana osana opetustilannetta. (Alaniska & Ahonen, i.a., s. 3; Pukkila, 2019, luku tiivistelmä, s. 4, s. 15.)

Erilaisia toiminnallisuuden menetelmiä ovat esimerkiksi luovat menetelmät, joihin lukeutuu muun muassa valokuvaaminen, kuvataiteet, musiikki, fyysiset liikkeet sekä tarinat. Toiminnalliset menetelmät auttavat oppijaa löytämään niitä ajatuksia, kokemuksia, tunteita ja mielikuvia, jotka eivät välttämättä muuten tulisi ilmi pelkän verbaalisen kommunikoinnin kautta. Menetelmien hyödyllisyys tulee oppimistilanteessa tällöin hyvin konkreettisesti näkyväksi. (Päihdelinkki, 2017; Toiminnalliset ohjausmenetelmät, i.a.) Toiminnallisuus ja osallisuus sisällytettynä hartausosuuteen mahdollistaa sen, että hartauteen osallistuja ei ole vain passiivinen vastaanottaja vaan aktiivinen toimija. Samalla nuorelle tarjoutuu mahdollisuus pohtia aihetta enemmän, jolloin sisällöstä tulee henkilökohtaisempaa.

9.1 Tieto- ja hartauspaketin kehittäminen

Keskeisiksi kysymyksiksi tieto-osuudessa valikoitui teorian pohjalta kolme eri teemaa: ihmisoikeuksien tarkoitus, ihmisoikeuksien suhde kristinuskoon ja ihmisoikeudet suhteessa rippikouluikäisiin. Tieto-osuuden jälkeen rakensimme pohdintaosuuden, jonka tarkoituksena on herätellä nuoria pohtimaan vasta kuulua tietoa ihmisoikeuksista. Pohdintaosuuden kokosimme raamatunkohtien

pohjalta, joista on havaittavissa yhteys ihmisoikeuksiin. Pohdintaosuudessa olevien kysymysten tarkoitus on herättää nuorissa ajatuksia ja tuoda raamatunkoh- tien aiheet lähelle heitä itseään.

Hartausosuuden sijoitimme tieto- ja hartauspaketin loppuosaan, koska perinteisesti nuortenillan tai rippileiripäivän rakenteessa opetushetken jälkeen käydään pohtivaa keskustelua ja lopuksi hiljennytään hartauteen. Halusimme tieto- ja hartauspakettimme rakenteella tukea nuorille tuttua toiminnan etenemisjärjestystä. Hartausosuus alkaa hartauden teorialla, jossa lyhyesti kerromme mitä hartaus tarkoittaa ja millainen hartaus voi olla sisällöltään. Hartausosuuteen valitsimme kahdeksan aihetta, jotka käsittelevät nuoren suhdetta itseän, lähimmäiseen ja Jumalaan. Ihmisoikeuksien teoriaan perehtyessämme huomasimme monien ihmisoikeuskysymysten mietityttävän nuoria, joten halusimme tuoda hartauksiin toivon ja Jumalan rakkauden näkökulman. Hartausaiheiden loppuun laitoimme ihmisoikeuksiin liittyviä kristillisiä lauluehdotuksia ja raamatunkohtia, joita hartauspaketin käyttäjä voi hyödyntää kootessaan hartautta.

9.2 Palautteen kerääminen

Palautteen keräämistä varten laadimme viisi avoimeen vastausmuotoon muotoil- tua kysymystä, jotka lähetettiin yhteyshenkilöillemme Microsoft Forms -pohjaisen kyselylomakkeen kautta, sekä suoraan sähköpostitse:

1. Millainen ensivaikutelma hartauspaketista syntyi?
2. Oliko hartauspaketin sisältö kiinnostusta herättävää?
3. Oliko ulkoasu visuaaliselta toteutukselta kuinka onnistunutta kohderyh- män (rippikouluikäiset) näkökulmasta?
4. Voisiko työtämme käyttää osana rippikoulu- ja/tai nuorisotyötä? Jos kyllä, niin millä tavoin?
5. Vapaa sana: olisiko jotakin sisältöön tai ulkoasuun liittyviä ajatuksia, kehi- tysideoita, risuja ja/tai ruusuja?

Ensimmäisenä saimme palautetta Malmin seurakunnasta nuoriso- ja rippikoulutyöstä kokemusta omaavalta pastorilta. Palautteen perusteella työssämme oli sopiva määrä sisältöä niin, että nuorikin jaksaa sen lukea. Kuitenkin ihmisoikeuksien historiasta ja ihmisoikeuksista kaivattiin yksityiskohtaisemmin lisää tietoa. Pastori ehdotti myös tutustumista Canvaan, mikäli haluamme uutta näkökulmaa työmme ulkoasuun. Lisäksi hän oli myös pyytänyt omalta teini-ikäiseltä lapseltaan arviota ja hänen mukaansa ulkoasu oli toimiva, kun värejä ja kuvia on paljon. Lopuksi palautteessa todettiin, että työ voisi sopia parhaiten osaksi isoskoulutusta.

Seuraavaksi palautetta saimme Helsingin Kansanlähetyksen nuorisotyöntekijän sijaiselta, joka toimi pääasiallisena työelämäyhteyshenkilönämme. Palautteen mukaan työ on selkeä, hyvä ja riittävä pohjustus ihmisoikeuksien osalta ja että aiheelle ja työlle on varmasti tilausta seurakuntien nuoriso- ja rippikoulutyössä. Hänen mielestään myös lyhyet tiivistävät lauseet olivat hyviä poimintoja aiheesta opettamisen näkökulmasta. Hartauksista nostettiin esille näkökulma, että jos 16-vuotias isonen – jolla ei vielä ole paljon kokemusta hartauden pidosta – haluaisi käyttää materiaalia, niin heitä varten olisi hyvä olla valmiita, luettavia hartauksia.

Asikkalan seurakunnan vs. nuorisotyönohjaajan mukaan tieto- ja hartauspaketti vaikutti ensisilmäyksellä helposti lähestyttävältä ja on luettavuudeltaan selkeä. Sisällön helppolukuisuus auttaa pitämään kiinnostusta yllä koko pakettiin tutustumisen ajan. Myös lämmin ja rauhoittava ulkoasu sai kehuja. Kuitenkin toiveissa oli, että osa teksteistä olisi vaaleammalla pohjalla, joka toisi kokonaisuuteen lisää raikkautta. Palautteen perusteella tieto- ja hartauspaketti sopii hyvin rippikoulutyöhön ja muuhunkin seurakunnan nuorten toimintaan. Sisältöä voisi hyvin hyödyntää nuorteniltojen opetuksissa tai nuortenleirin hartauksissa.

Pyysimme myös opinnäytetöihin perehtyneen Diakonia-ammattikorkeakoulun lehtorin näkemyksiä työmme osalta, ja palautteessa korostui saavutettavuus tekstin asettelun osalta. Tieto- ja hartauspaketin ensimmäisessä versiossa hyödynsimme runsaasti tekstin keskittämistä ja palautteen perusteella pulmana keskittämässä on, että silmät joutuvat tekemään enemmän työtä, kun rivin loputtua

seuraavan rivin alkua joutuu hakemaan. Ja vaikka lukijalla ei olisi mitään lukemiseen tai hahmottamiseen liittyviä ongelmia, rasittavat vähänkin pitemmät keskityt tekstit silmää. Lisäksi palautteessa kehoitettiin jatkossa myös kiinnittämään huomiota tekstin erottuvuuteen taustasta, sillä luettavuuden kannalta parhain vaihtoehto on tumma (musta) teksti vaalealla (valkoisella) pohjalla.

9.3 Tieto- ja hartauspaketin muokkaaminen lopulliseksi versioksi

Saatujen palautteiden ja kehitysideoiden pohjalta aioimme aluksi muuttaa työtämme siten, että jokaisesta ihmisoikeudesta tulisi esittely, kuten palautteessa oli toivottu. Alustavasti suunnittelimme, että pohdintoihin tulisi 10 ihmisoikeutta ja hartauksiin toiset 10. Kehittäessämme uusia pohdinta- ja hartausideoita toteimmme kyseisten muutosten olevan aikataulullisesti liian haastavia. Lisäksi sivumäärä lisääntyisi tuplasti, jolloin nuori ei välttämättä jaksaisi keskittyä liian laajasti esitellyn aiheen pariin. Tästä johtuen päätimme lisätä ennen pohdintaosuutta tehtävän, jossa Ihmisoikeudet.net -sivustolta valitaan viisi itseä tai ryhmää kiinnostavaa ihmisoikeutta, perehdytään niihin ja pohditaan niitä pohdintakysymyksiä pohjalta. Tällöin nuorelle tulee tutuksi mistä ihmisoikeuksista löytyy lisätietoa. Nuori pääsee myös ohjatusti perehtymään muutamaan ihmisoikeuteen syvällisemmin ja pohtimaan niiden näkymistä omassa arkielämässä.

Pohdintaosuutta oli palautteissa kommentoitu siten, että kaikki pohdintaosuudet eivät aukea lukijalle. Selkeytimme pohdintadioiden ulkoasua ja lauserakenteita. Tauotimme tekstiä ja muokkasimme tekstin sanamuotoja nuorille ymmärrettävämpään muotoon. Muutimme myös osan vaikeatajuisista ihmisoikeuskirjoituksista omin sanoin kirjoitettuun muotoon. Lisäsimme pohdintaosuuteen nuoren omaa elämää koskettavia kysymyksiä, jolloin pohdintaosuudesta muotoutui enemmän nuoren omaa elämää koskeva ja täten nuoren mielenkiintoa ylläpitävä.

Hartausosuudessa säilytimme hartaudet Jumalan huolenpidosta vaikeuksien keskellä, erilaisuuden tärkeydestä ja Jumalan rakkauden kohteena olosta, koska niiden aihealueet ovat ihmisoikeuksien ytimessä ihmisen arvokkaasta kohtelusta ja täydentävät hyvin ajatusta kristillisestä ihmiskuvasta. Uskonnonvapaudesta oli

kaksi hartaustekstiä, joten päätimme toiston minimoimiseksi poistaa toisen niistä. Isosia varten laadimme hartauksista myös valmiita käsikirjoituksia, joiden avulla hartauksien toteuttaminen on helpompaa. Ulkoasua koskevien palautteiden pohjalta poistimme tekstin keskittämiset ja useilla sivuilla vaihdoin fonttien ja taustojen värejä tukemaan paremmin saavutettavuutta. Huomioimme myös toiveen vaaleiden tekstialustojen lisäämisestä, joka myös meidän mielestämme lisäsi työn ulkoasun raikkautta.

Viimeinen sovittu tapaaminen pääasiallisen yhteyshenkilömme kanssa toteutui maaliskuun 2022 lopulla, jolloin kävimme vielä kertaalleen läpi tieto- ja hartauspaketin sisällön uusine muutoksineen. Kaksi päivää tapaamisemme jälkeen yhteyshenkilömme järjesti illan abeille, jonka aikana heillä oli mahdollisuus päästä tutustumaan tieto- ja hartauspakettiin ja halutessaan täyttää saman kyselyn, jonka kaikki yhteistyökumppanimme täyttivät. Nuorten antamien palautteiden mukaan on tärkeää, että ihmisoikeuksista voi puhua myös kristillisesti ja että hartauspakettimme tarjoaa hyvän peruskatsauksen ihmisoikeuksien suhteesta kristinuskoon. Hyvin monella abi-ikäisellä on jo kokemusta isosena toimimisesta, jonka vuoksi abeilta saatu palaute oli tärkeää nuorten käyttäjien näkökulmasta. Viimeisten muutosten jälkeen lopputuloksena syntyi tieto- ja hartauspaketin lopullinen versio, jota voidaan hyödyntää monipuolisesti kirkon nuoriso- ja rippikoulutyössä.

10 EETTISET NÄKÖKULMAT JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) laatiman ohjeistuksen mukaan rehellisyys, yleinen huolellisuus, tarkkuus, tulosten tallentaminen sekä tulosten julkaiseminen ovat hyvän tieteellisen työskentelyn lähtökohtia. Keskeistä on myös eettisesti kestävä tiedonhankinta ja avoimuus kerätyn tiedon lähtökohdista. Muiden tutkijoiden tekemää työtä tulee pitää arvossa ja heidän tekemiin tutkimustuloksiinsa tulee viitata avoimesti ja arvostavasti. Tieteellisessä työskentelyssä on tärkeää suunnitelmallisuus ja työskentelystä raportointi, sekä raportin julkaiseminen kokonaisuutena, mitään salailematta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012.)

Laadimme opinnäytetyöprosessin alussa suunnitelman työn edistymisestä työnjakoineen, jonka lisäksi teimme yhteistyösopimuksen pääasiallisen työelämäyhteistyökumppanimme kanssa ja palautteen keräämisen aikana varmistimme työn etenemisen toivottuun suuntaan. Työskentelyssämme painotimme avoimuutta ja kirjasimme ylös onnistumiset, haasteet ja asiat, jotka poikkesivat alkuperäisestä suunnitelmasta. Käytimme työmme teoriapohjana luotettavia tietolähteitä, kuten tietokirjallisuutta, ihmisoikeuksiin erikoistuneiden järjestöjen verkkosivuja, sekä aiheeseemme liittyvää Pro gradu -tutkielmaa. Lisäksi hyödynsimme työssämme aiheeseemme liittyvän alan asiantuntijan henkilökohtaista tiedonantoa. Työskentelimme alkuperäisiä tietolähteitä kunnioittaen ja kirjatun tarkasti ylös kaiken teorian tietomme pohjan. Keskinäisessä työskentelyssämme pyrimme rakentamaan palautteen antoon toisillemme, sekä toistemme vahvuuksien hyödyntämiseen työskentelyprosessin aikana. Keskustelimme säännöllisesti jaetuista työtehtävistä ja tarkkailimme, että työmäärä vastualueineen jakautuu tasaisesti.

Sosiaalialan kompetenssien mukaan sosiaalialan eettisen osaamisen lähtökohdista on, että sosionomi ymmärtää oman ihmiskäsityksensä ja arvomaailmansa merkityksen asiakastyössä, kykenee toimimaan eettisesti tilanteissa, joissa ilmenee arvostiritoja, sekä osaa toimia ihmis- ja perussäädösten, sekä ammattieettisten periaatteiden mukaan. Sosiaalialan eettisen osaamisen vaatimuksissa mainitaan myös, että sosionomin tulee työskentelyllään edistää yhdenvertaisuutta ja

tasa-arvoa sekä asettua niiden yksilöiden ja ryhmien tilanteisiin, jotka ovat asemaltaan haavoittuvassa asemassa. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, i.a.)

Vaikka työmme on suunnattu seurakunnan rippikoulutyön käyttöön, on aiheemme valikoitunut myös sosiaalialan kompetenssien mukaan. Ihmisoikeuksista kertominen ja opettaminen jo varhaisessa ikävaiheessa lisää haavoittuvassa asemassa olevien oikeuksien toteutumista Suomessa. Ihmisoikeuksista on tärkeää jakaa tietoa yhteiskunnallisen hyvinvoinnin, turvallisuuden ja kehityksen kannalta, sillä jo nuorena on mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Opettamalla jokaisen olevan arvokas yksilö ja jakamalla tietoa ihmisoikeuksista vaikutamme ajatusrakenteisiin, jotka yhteiskunnassamme on jatkuvassa muutoksessa. Kehittämispainotteinen opinnäytetyömme on vaatinut meiltä myös pysähtymistä omien arvojemme ja ihmisoikeuksien tärkeyden äärelle. Ihmisoikeuksiin syventyminen ja yhteiskunnallisten tilanteiden pohtiminen on ollut välttämätöntä, jotta olemme pystyneet muodostamaan pohdintakysymyksiä myös nuorille pohdittavaksi.

Tutkitun teoriatiedon pohjalta olemme ymmärtäneet, kuinka tärkeää haastavistakin aiheista on uskaltaa keskustella nuorten kanssa. On myös tärkeää antaa nuoren itse kysellä, pohtia ja löytää vastauksia ihmisoikeuksiin ja kristinuskoon liittyen. Pohdimme myös tilanteita, joissa työntekijä kohtaa eriäviä mielipiteitä omaavan nuoren. Tällöin työntekijän tulee ammattilaisena osata ja voida kunnioittaa, kuunnella ja ottaa vastaan myös nuoren eriävät mielipiteet ja ajatukset, vaikka ne eroaisivatkin merkittävästi työntekijän omista ajatuksista ja arvoista. Juuri tällainen kuuntelu ja keskustelu luo turvallisen olon nuorelle jakaa ajatuksia ja luo tunteen, ettei kaikkeen tarvitse tietää vastauksia eikä asioiden kanssa tarvitse jäädä yksin.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tieto- ja hartauspaketin kehittäminen oli koko opinnäytetyöprosessin ajan käytännönläheistä ja soveltavaa. Yhdessä tekemisen myötä olemme jakaneet toisillemme aiemmin hankkimaamme asiantuntijuutta ja kokemuksia rippikoulutyöhön ja hartauksien pitämiseen liittyen. Kehittämistyön prosessi tapahtui perehtymällä aiheesta kirjoitettuun teoriaan sekä lähdekirjallisuuteen, tuottamalla produkti ja saamiemme palautteiden ja kehitysideoiden myötä viimeistelemällä työmme lopulliseen muotoon. Hartauksissa hyödynsimme osallistavaa menetelmää sisällytettynä toiminnallisiin hartauksiin. Tieto- ja hartauspaketin kehittämistyö vaati myös kykyä uudenaiseen ajatteluun ja luovuutta rakentaa jotakin uutta, huomioimalla samalla myös vallitsevan pandemiatilanteen. Pohdimme myös, että tuotta-
maamme produktia voisi jatkokehittää esimerkiksi Instagram-julkaisujen muodossa jaettavaksi kokonaisuudeksi. Instagram-sivun nimi voisi olla ”Sinun nimesi on rakastettu” ja sivustolla olisi ajankohtaista tietoa ihmisoikeuksista, ihmisoikeuksien suhteesta kristinuskoon, pohdintakysymyksiä ja videoituja hartauksia seuraajien tutustuttavaksi.

Opinnäytetyöprosessimme aikana saimme huomata, että monissa keskusteluissa ja kohtaamisissa on noussut esille positiivinen vastaanotto liittyen opinnäytetyön aiheeseen. Työn haasteina puolestaan koimme aiheen laajuuden. Jo it-
sessään se, että ihmisoikeudet jakautuvat kahdenkymmenen eri teeman alle, tuntui toisinaan isolta työltä aiheeseen perehtymisen osalta. Sen lisäksi niin ihmisoikeuksilla kuin kristinuskollakin on pitkä historia. Kristinuskon ja ihmisoikeuksien yhteisestä historiasta ei löytynyt paljon materiaalia, vaikka kuitenkin monesti niissä nähtiin yhtäläisyyksiä. Toisinaan koimme myös haasteelliseksi tehdä kattavan tieto-osuuden ihmisoikeuksista niin, ettei työstä tule kuitenkaan liian raskasta luettavaa tai kuultavaa nuorelle lukijalle.

Tiedostamme myös ihmisoikeuskysymysten olevan isoja ja tärkeitä aiheita, jolloin ne voivat nostattaa niin positiivisia kuin negatiivisiakin tunteita. Tästä johtuen halusimme pohdintaosuudella antaa nuorelle mahdollisuuden miettiä, mitä ihmisoikeudet aiheena hänessä herättää ja halutessaan jakaa ajatuksiaan turvallisessa

ja ohjatussa tilanteessa. Koemme onnistuneemme kokoamaan kattavan tieto- ja hartauspaketin ihmisoikeuksista ja suuntaamaan sen nuorten ajatusmaailmaan. Keskeisin sanoma, jonka halusimme tieto- ja hartauspakettimme kautta nuorille välittää ja joka selkeästi tulee työstämme esiin, on ihmisoikeuksien ydintä: Kukaan ei saa syrjiä tai vainota erilaisten mielipiteiden tai arvojen vuoksi. Niin kuin hartaus- ja tietopakettin nimikin antaa ymmärtää - jokaisen nimi on rakastettu.

LÄHTEET

- Alaniska, H. & Ahonen, K. (i.a.). *Toiminnallisia menetelmiä*. Saatavilla 18.1.2022 <https://www.ok-sivis.fi/media/materiaalit-osio/toiminnallisia-menetelmia.pdf>
- Amnesty. (i.a.-a). *Ihmisoikeuspuolustajat*. Saatavilla 26.1.2022 <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ihmisoikeuspuolustajat/>
- Amnesty. (i.a.-b). *Mitä ihmisoikeudet*. Saatavilla 26.1.2022 <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ihmisoikeudet/>
- Amnesty. (i.a.-c). *Oppimateriaalit*. Saatavilla 26.1.2022 <https://www.amnesty.fi/mita-amnesty-tekee/ihmisoikeuskasvatus/oppimateriaalit/>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Osaamisvaatimukset: sosionomi (AMK), diakoniatyö*. Saatavilla 25.4.2022 <https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi-amk-diakoniatyö/>
- Enckell, L. (toim.). (2007). *Kuunteleeko kukaan puhettasi? Kuinka saada viesti perille*. Kirjapaja.
- Espoon seurakunnat. (i.a.). *Kerhon hartauselämä*. Saatavilla 30.1.2022 <https://www.espoonseurakunnat.fi/lujakallio/kerhonohjaajat/ro-tietopankki/kerhonohjaamisen-lyhyt-oppimaara/kerhon-hartauselama>
- Haapala, V. & Parma, F. (15.3.2022). Me kysimme, nuoret vastasivat: Kolmoiskriisi ravistelee mieliä perustavanlaatuisesti – "Tuleeko koskaan enää olemaan aikaa, kun ei olisi jotain huolta?" *MTV Uutiset*. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/me-kysimme-nuoret-vastasivat-kolmoiskriisi-ravistelee-mielia-perustavanlaatuisesti-tuleeko-koskaan-ena-olemaan-aikaa-kun-ei-olisi-jotain-huolta/8378638>
- Helosvuori, R., Koskenvesa, E., Niemelä, P., & Veikkola, J. (toim.). (2002). *Diakonian käsikirja*. Kirjapaja
- Helsingin seurakunnat. (i.a.). *Malmin seurakunta*. Saatavilla 13.1.2022 <https://www.helsinginseurakunnat.fi/malminseurakunta.html.stx>
- Honkatuki, P. & Suurpää, L. (30.10.2020). Nuorten yhteiskunnallinen aktiivisuus jää usein piiloon. *Helsingin sanomat*. Saatavilla 22.1.2022 <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006704147.html>

- Huotari, V. (1992.) *Elävä seurakunta. Seurakuntatyön käsikirja*. SKSK-Kustannus Oy.
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-a). *Ihmisoikeudet*. Saatavilla 27.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-b). *Ihmisoikeuskasvatus*. Saatavilla 26.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeuskasvatus/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-c). *Ihmisoikeudet nuorisotyössä*. Saatavilla 31.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeuskasvatus/nuorisotyossa/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-d). *Ihmisoikeudet Suomessa*. Saatavilla 31.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet-suomessa/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-e). *Menetelmät ja materiaalit*. Saatavilla 26.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeuskasvatus/menetelmat-ja-materiaalit/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-f). *Määritelmiä*. Saatavilla 27.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/yleisesti/maaritelmiä/>
- Ihmisoikeudet.net. (i.a.-g). *Valvontakeinot*. Saatavilla 31.1.2022 <https://ihmisoikeudet.net/jarjestelmat/ykn-ihmisoikeussopimukset/valvontakeinot/>
- Ihmisoikeusliitto. (i.a.). *YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus*. Saatavilla 13.1.2022 <https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>
- Immonen, A. (24.9.2018). Nuoret ja diakoniatyö. *Diakonia+*. <https://diakonia-plus.fi/nuoret-ja-diakoniatyo/>
- Kansanlähetyksen Helsinki. (i.a.). *Esittely*. Saatavilla 13.1.2022 <https://helsinki.sekl.fi/esittely/>
- Kempainen, L. (24.5.2019). Yhteiskunnassa poissaoleva Jumala? *Maan suola*. <https://maansuola.fi/yhteiskunnassa-poissaoleva-jumala/>
- Koivurova, T., & Pirjatanniemi, E. (toim.). (2013). *Ihmisoikeuksien käsikirja*. Tietosanoma
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. (30.6.2021). *12–15-vuotiaan persoonallisuuden kehitys*. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>
- Nuoristotyöstä Suomessa. (i.a.). *Kirkon nuorisotyön työmuodot*. Saatavilla 23.4.2022 <https://nuorisotyosta.fi/kirkon-nuorisotyon-tyomuodot/>

- Piispa Jari Jolkkonen. (16.8.2016). *Kristillinen ihmiskuva ja modernit ihmisoikeudet*. <https://www.piispajarijolkkonen.fi/puheet/kristillinen-ihmiskuva-ja-modernit-ihmisoikeudet/>
- Pruuki, L. (2010). *Rippikoulun pikkujättiläinen*. Helsinki: Lasten keskus Oy
- Pukkila, M. (2019). Toiminnallisuus työtapanä: Alakoulun luokanopettajien käsityksiä ja kokemuksia toiminnallisuudesta käytännössä [Pro gradu - tutkielma, Helsingin yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201906142888>
- Päihdelinkki. (5.12.2017). *Toiminnalliset ja luovat menetelmät*. <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/paihdetyon-menetelmat-ja-koulutus/toiminnalliset-ja-luovat-menetelmat>
- Pöntinen, M. & Helminen, M. (toim.) (2005). *Oikeus uskoon, toivoon ja rakkauteen. Ihmisoikeudet ja kirkon missio*. Suomen lähetysseura.
- Raamattu*. (1992). Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Kirjapaja.
- Ruokoski, V. & Rantala, K. (8.7.2019). Leimojen kerääminen rippikoulun paperipassiin loppuu – Uudistuksessa nuoret pääsevät vaikuttamaan rippileirin sisältöön ja kuittaavat kirkkokäynnin selfiellä. *Yle Uutiset*. <https://yle.fi/uutiset/3-10863204>
- Saarenmaa, P. (2013). *Hartaus antaa vastauksen hengelliseen tarpeeseen* [Opinnäytetyö, Diakonia-ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013112517997>
- Scripturally Annotated Universal Declaration of Human Rights. Biblical Texts Promoting Human Rights*. The Carter Center. Saatavilla 27.1.2022 https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/human_rights/universal-declaration-human-rights-scripturally-annotated.pdf
- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-a). *Ihmisoikeudet*. Saatavilla 27.1.2022 <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/Ihmisoikeudet>
- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-b). *Lähetysjärjestöt*. Saatavilla 27.1.2022 <https://evl.fi/sanasto/-/glossary/word/L%C3%A4hetysj%C3%A4rjest%C3%B6t>
- Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-c). *Rippikoulusta eväitä elämään*. Saatavilla 27.1.2022 <https://evl.fi/osallistu/antia-arkeen/rippikoulu>

Suomen ev.lut. kirkko. (i.a.-d). *Saapas*. Saatavilla 23.4.2022

<https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/erityisnuorisotyö-ja-ulkopuolisuuden-ehkaisy/saapas>

Suomen YK-liitto. (i.a.-a). *Ihmisoikeudet*. Saatavilla 26.1.2022 <https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet>

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet>

Suomen YK-liitto. (i.a.-b). *Ihmisoikeuksien historiaa*. Saatavilla 23.4.2022

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-historiaa>

Suuri Ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017. Elämää Jumalan kasvojen edessä.

(2017). Kirkkohallitus. Saatavilla 27.1.2022 <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Suuri+Ihme+-+Rippikoulusuunnitelma+2017.pdf/758d0926-f7b9-3e63-bc2b-93ffaab30f90?t=1549006812000>

Tanska, J. (5.1.2018). Ihmisen arvo Vanhassa testamentissa. *Maan suola*.

<https://maansuola.fi/ihmisen-arvo-vanhassa-testamentissa/>

Toiminnalliset ohjausmenetelmät. (i.a.). *Toiminnalliset menetelmät*. Saatavilla

27.1.2022 <https://toiminnallisetohjausmenetelmat.wordpress.com/toiminnalliset-menetelmat/>

Tuominen, H., & Paananen, T. (toim.). (2005). *Nuorisotyön käsikirja*. Kirjapaja

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (14.11.2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012* [Ohje]. Saatavilla 25.4.2022

https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

United Nations. (i.a.). Human Rights. Saatavilla 27.1.2022

<https://www.un.org/en/global-issues/human-rights>

Vikström, B. (13.12.2018). Haastavat ihmisoikeudet. *Maan suola*. <https://maansuola.fi/haastavat-ihmisoikeudet/>

<https://maansuola.fi/haastavat-ihmisoikeudet/>

LIITE 1. Palautekysymykset yhteyshenkilöille

1. Millainen ensivaikutelma hartauspaketista syntyi?
2. Oliko hartauspaketin sisältö kiinnostusta herättävää?
3. Oliko ulkoasu visuaaliselta toteutukselta kuinka onnistunutta kohderyhmän (rippikouluikäiset) näkökulmasta?
4. Voisiko työtämme käyttää osana rippikoulu- ja / tai nuorisotyötä? Jos kyllä, niin millä tavoin?
5. Vapaa sana: olisiko jotakin sisältöön tai ulkoasuun liittyviä ajatuksia, kehitysideoita, risuja ja / tai ruusuja?

LIITE 2. Käsikirjoitukset hartauksien toteuttamiseen

ISÄ MEIDÄN -HARTAUS (Rukous, luettavissa)

(Voit keksiä myös omia ajatuksia Isä meidän -rukouksen kohdista)

"Isä meidän, joka olet taivaissa..."

Auta meitä ymmärtämään mitä taivas tarkoittaa.

Auta meitä kääntämään katse sinuun kaiken keskellä.

"Pyhitetty olkoon sinun nimesi..."

Jumala sinä olet pyhä.

Auta meitä ymmärtämään sinun Pyhyttäsi.

Kiitos että saadaan ylistää sinua sen tähden, että olet antanut Jeesuksen meidän puolestamme.

"Tulkoon sinun valtakuntasi..."

Vaikka ei aina ymmärretä täysin, mitä sinun valtakuntasi tarkoittaa.

Sanassa kuitenkin sanotaan, että kun Jeesus oli maanpäällä, niin taivasten valtakunta oli tullut lähelle.

Kiitos että Jeesuksessa me voimme ymmärtää enemmän sinun valtakunnastasi.

Siellä ei ole sairautta ja siellä on rakkaus. Sinä olet Isä rakkaus.

Auta meitä kirkastamaan sinun valtakuntaasi täällä maanpäällä, pitämään toisistamme huolta.

"Tapahtukoon sinun tahtosi, myös maan päällä niin kuin taivaassa..."

Kiitos siitä, että tahtosi on hyvä.

Auta meitä luottamaan siihen hämmentävien maailman tilanteiden keskellä.

Jumala sinä kuljet vaikeuksissa meidän vierellämme, lohduttaen ja kantaen.

"Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme..."

Tämä lause koskettaa tällä hetkellä todella monia.

Auta meitä huomiomaan muita vaikeuksissa.

Siunaa, että jokaiselle olisi se jokapäiväinen leipä.

Näet myös meidän henkiset ja hengelliset tarpeet.

Auta että ne voi tulla täytetyksi päivä kerrallaan.

Kiitos että meidän ei tarvitse vielä huomisesta murehtia, vaan saadaan luottaa, että pidät meistä huolen.

"Ja anna meille meidän syntimme anteeksi..."

Kiitos että olet luvannut meille anteeksiannon Jeesuksen Kristuksen tähden.

Auta että saadaan olla vapaita kaikesta, joka meitä sitoo ja murehuttaa.

Kiitos että sinä et tuomitse etkä hylkää ketään, joka luoksesi tulee.

"Niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet..."

Herra sinä näet katkeruuden meidän sydämissämme.

Ja kaikki ne asiat mitä ei haluta ja pystytä antamaan anteeksi.

Pyydän että tule parantamaan niitä asioita ja auttamaan niiden äärellä.

Kiitos mahdollisuudesta antaa anteeksi.

"Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta..."

Sinä näet mitkä asiat meitä ketäkin kiusaa.

Pyydän et auta meitä katsomaan sinuun niidenkin asioiden keskellä.

"Sillä sinun on valtakunta ja voima ja kunnia iankaikkisesti..."

Kiitos että saadaan kiittää ja rukoilla sinua Herra.

Aamen.

LUOMAKUNTAHARTAUS (Draamallinen)

Alussa luetaan luomiskertomuksesta 1 Moos. 1:1–31 sekä 1. Moos 2:1–4.
Aina kun yksi luomispäivä on kulunut, sytytetään kynttilä.

Sen jälkeen käydään luomiskertomuksen kohdat läpi kertoen, miten Jumalan tahdon rikkominen vaikuttaa asioihin:

Alussa Jumala loi taivaan ja maan. Mutta vuosituhansien kuluessa ihminen oli tullut kyllin viisaaksi. Ihminen ajatteli: "Kuka enää puhuu Jumalasta?" Ihminen otti tulevaisuuden omiin käsiinsä ja niin maapallon viimeiset seitsemän päivää alkoivat. (Sammuta kynttilä)

Ensimmäisenä päivänä ihminen halusi olla hyvä ja vapaa. Koska ihminen oli luotu uskomaan johonkin, muttei halunnut uskoa Jumalaan, alkoi hän uskoa onneen ja vapauteen, edistykseen ja rahaan, sekä turvautumaan vain itseensä. Turvallisuutensa takeena hänellä oli raketit ja ydinkärjet. (Sammuta kynttilä)

Toisena aamuna huomasi ihminen kaikkien kalojen kuolleen teollisuuden jättevesien vuoksi ja lintujen puolestaan toukille tarkoitetun kemiallisten valmisteiden vuoksi. Jäniksien kadun lyijypilvien takia ja sillien puolestaan merenpohjan jätteisiin. (Sammuta kynttilä)

Kolmantena päivänä ruoho kuihtui maasta. Puiden lehdet tippuivat ja kukat puistoissa lakastuivat. Sillä ihminen sääti säätkin itse ja jakoi sateen tarkasti sinne mihin tahtoi. Mutta olikin tapahtunut laskuvirhe ja virheen huomattaessa oli jo myöhäistä: Laivalastit makasivat jokien kuivissa uomissa. (Sammuta kynttilä)

Neljäntenä päivänä neljästä miljardista tuhoutui kolme miljardia ihmistä. Osa ihmisistä kuoli tauteihin, osa nälkään, sillä lääkkeitä ja ruokaa ei jaettu kaikille tasapuolisesti. (Sammuta kynttilä)

Viidentenä päivänä ihmiset syyttelivät toisiaan: "Miten tähän on tultu!?" Välit kirstyivät. Veljekkään eivät luottaneet enää toisiinsa. Jokainen kantoi sydämessään syvää surua, ja ahdistusta. (Sammuta kynttilä)

Kuudentena päivänä tuli pimeys, toivo oli sammunut. Syttyi sotia ja tulipaloja. Elämästä oli tullut eloonjäämisen kilpailu. Sekasorto peitti koko maanpiirin. (Sammuta kynttilä)

Mutta pimeyden keskelle syttyi yksi valo, vaikka kaikki muu valo oli jo sammunut lopullisesti. Tuo valo oli Jumala, joka alun perin loi ihmisen viljelemään ja varjelemaan. Tuo valo oli Jumala, joka loi ihmisen rakastamaan niin kuin itsekin ihmistä rakastaa. Tuo valo oli Jumala, joka tuli ihmiseksi maailman sekasorron keskelle tuoden rauhan ja toivon mukanaan. (Lue Joh. 3:16 eli pienoisevankeliumi ja sytytä kynttilä)

Jumalan rakkaus ja sanoma iankaikkisesta elämästä ja rakkaudesta, kutsusta olla rakastettu ja rakastaa, tuo toivon kaiken sen keskelle missä näemme toivottomuutta. Hän on luova kerran uuden maan, jossa ei ole enää kyyneleitä eikä mitään tuhoa, surua tai kipua. Siihen asti saamme olla kertomassa tätä hyvää sanomaa eteenpäin, jotta mahdollisimman monen sydämessä voisi palaa toivon tuli. (Sytytä palavalla kynttilällä loputkin kynttilät)

"Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani. Sinä suojelet minua kädelläsi, johdatat paimensauvallasi." (Psalmi 23:4)

ARMAHTAVAT KÄDET (Näytelmä)

Jumala on antanut meille kädet

Kädet luomaan...

Kädet rakastamaan...

Kädet auttamaan...

Kädet antamaan...

Mutta usein me väärinkäytämme käsiämme.

Kädet, joiden oli tarkoitus luoda, tuhoavat...

Kädet, joiden oli tarkoitus rakastaa, vihaavat...

Kädet, joiden oli tarkoitus auttaa, torjuvat...

Kädet, joiden oli tarkoitus antaa, riistävät...

Silti Jumala ojensi rakastavat kätensä kohti tuhoutuvaa maailmaa. Hän lähetti meille poikansa, Jeesuksen. Jeesus nosti langenneen luomakunnan ja kietoi kätensä sen ihmisten ympärille. Mutta ihmiset ottivat Jeesuksen vangiksi. Panivat hänet ristille ja pilkkasivat häntä.

Hyljeksitty Hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava. Hänestä kaikki käänsivät katseensa pois. Hän oli halveksittu, me emme häntä minään pitäneet. Kuitenkin: Hän kantoi meidän kipumme ja otti meidän sairautemme kannettavakseen.

Me luulimme Hänen kärsivän rangaistusta omista teoistaan. Mutta Hän koki kaiken sen meidän pahojen tekojemme tähden. Hän kärsi rangaistuksen, jotta meillä olisi rauha. Kukin meistä teimme niin kuin tahdoimme. Me harhailimme kuin lammasmaalaus. Silti Jumala laittoi kaiken Hänen kannettavakseen.

Jeesus ei jäänyt ristille. Hän nousi kuolleista ja elää.

Tänään Jeesus on keskellämme ojentaen edelleen naulanarpisia käsiä ja odottaa... odottaa että tulemme hänen luokseen.

Mitä teet? Tartutko hänen armahtavaan käteensä vai torjutko hänet?

VALO PIMEÄSSÄ (Toiminnallinen)

Kokoonnutaan yhteen hämärään huoneeseen, tai ulos niin, että jokainen on kuuloetäisyydellä hartauden pitäjistä.

Hartauden pitäjä aloittaa kertomalla pimeydestä... "Niin kuin huomaamme täällä on pimeää. Pimeässä on mahdotonta nähdä kauas. Pimeä voi jopa tuntua pelottavalta. Toisinaan myös sydämessämme on pimeää. Emme oikein tiedä mitä valintoja tehdä, minne mennä. Voi olla huolia, murheita, jotka painavat sydäntä. Olemme rikkoneet muita ihmisiä ja toisinaan itseämmekin. Tuntemme surua, ehkä pelkoakin. Myös maailmassa on monenlaista pimeyttä, sotaa, kiusaamista, kärsimystä, asioita, jotka tuntuvat käsittämättömiltä tai epäreiluilta. Pimeys on valon puutetta. Pimeyttä ei voi voittaa pimeydellä. Pimeys tarvitsee valon. Pimeässä oleva tarvitsee valoa nähdäkseen ja rauhoittuakseen..."

"Sytytetään iso kynttilä, tai ulkona ollessa ulkotuli"

Jumala näki, että ihmiskunta tarvitsee valoa, toivoa, apua ja pelastusta. Jumala lähetti poikansa tuomaan mukanaan valon jokaiselle sitä kaipaavalle, hyvän sanoman, toivon ja rauhan. Jeesus eli synnittömän elämän, osoitti laupeutta ja rakkautta jokaiselle kohtaamalleen ja kuoli Golgatan keskimmaisella ristillä. Jeesus ei ollut vain profeetta tai opettaja, vaan Hän oli Jumalan poika. Jeesus kantoi kaikki meidän pahat tekemme, kipumme ja sairautemme, jotta me saisimme toivon toivottomuutemme keskelle. Jeesus voitti kuoleman, hän nousi kuolleista ja elää tänäänkin. Häneen turvautuen meillä on iankaikkisen elämän toivo, koska Hänen kanssaan mekin saamme elää ikuisesti Jumalan rakkauden kohteena.

(Jaetaan jokaiselle kynttilä)

Jeesus ei ole jättänyt meitä yksin pimeyteen, vaan kulkee vierellämme loppuun asti. Raamatussa sanotaan "Vaikka minä kulkisin pimeässä laaksossa, en pelkäisi mitään pahaa, sillä sinä olet minun kanssani. Sinä suojelet minua kädelläsi, johdatat paimensauvallasi." (Psalmi 23:4)

(Sytytetään muutamia kynttilöitä ja kehoitetaan tulen saaneita jakamaan kynttilöillä tulen muillekin, joilla ei sitä vielä ole)

Tätä toivoa saamme kantaa mukanaamme ja kertoa sitä muillekin. (Kävellään kynttilöiden kanssa toiseen huoneeseen tai pihalla päätettyyn paikkaan ja asetetaan kynttilät niille sopivalle palamattomalle alustalle ristin muotoon)

Loppurukous tai iltalaulu esim. Riihikirkkohymni (Maksettu on velkani mun...)

OLENKO TARPEEKSI (Hartausteksti)

Eräs nuori mietti kerran elämäänsä. Hän mietti omia epävarmuuksiaan ja asioita, joissa haluaisi olla hyvä. Jo lapsena hän tunsi kadehtivansa ystäviään, jotka tuntuivat olevan pelottomia ja täynnä hulvattomia ideoita. Hän itse koki olevansa enemmän sivusta tarkkailija. Nauroi useammin muiden vitseille kuin kertoi niitä itse. "Olisinpa niin kuin muut", hän mietti. Hänellä oli esimerkiksi ystävä, joka yläasteelle mentäessä osasi soittaa pianoa nuoteista. Hän itse osasi soittaa vain muutamia lauluja korvakuulolta. Hän kuunteli usein muiden jännittäviä tarinoita elämästä - joskus surullisiakin, muttei itse keksinyt mitä muille kertoisi. "Olisipa minullakin tuollaisia taitoja ja tarinoita", hän mietti. Kului vuosi ja toinenkin. Nuori oli kasvanut vanhemmaksi ja viettivät vanhalla kaveriporukalla iltaa mökillä. Puheeksi tuli toistensa vahvuudet ja hänellä oli paljon hyviä muistoja ja kerrottavaa ystävistään. "Voi ei, mitähän he minusta keksivät?" Hän mietti vähän pelokkaana, mutta vähän uteliaanakin.

"Sulla on ollut aina lämmin sydän ja hersyvä nauru. Sun nauru tarttuu!" pohti yksi ystävä ääneen.

"Ja sulle on voinut aina kertoa kaiken. Oot hyvä kuuntelemaan. Sellaisina hetkinä kun en oo voinut puhua asioista kenellekään muulle, oon tiennyt, että sulle voin!" Toinen ystävä jatkoi.

"Mä olin aina vähän kateellinen, kun osasit soittaa lauluja ilman nuotteja. Mäkin olisin halunnut!" Naurahti kolmas ystävä, joka osasi nuotit jo lapsena.

Me ihmiset vertaillaan helposti itseämme muihin. Huomaamme muiden vahvat puolet mutta sivuutamme usein omamme. Meillä jokaisella on kuitenkin omat ainutlaatuiset piirteemme, joita voi sanoa Jumalan antamiksi lahjoiksi. Ei olekaan tarkoitus, että olisimme kaikki täysin samanlaisia, vaan yhdessä erilaisilla vahvuuksilla voidaan olla vahva tiimi. Ei sorruta kadehtimaan muiden vahvuuksia, vaan iloitaan niistä! Ja samalla muistetaan, että meissäkin on monia asioita, joista joku toinen iloitsee ja on kiitollinen. Muistetaan siis itsekkin olla kiitollisia.

KAHDET JALANJÄLJET HIEKASSA (Hartausteksti)

Mies näki eräänä yönä unta. Unessa hän käveli rannalla Jeesuksen kanssa. Taivaalle välähti tapahtumia hänen elämästään. Kun hän katseli tapahtumia, huomasi hän niiden jokaisen kohdalla olevan kahdet jalanjäljet hiekassa. Toiset jalanjäljet olivat hänen omansa. Toiset olivat Jeesuksen.

Mies kuitenkin huomasi katsellessaan taakseen, että usein niissä hetkissä, jolloin hänellä oli kaikista vaikeinta, oli hiekassa vain yhdet jäljet. Jäljet olivat erittäin syvät, selvästi askel oli ollut raskas. Tämä vaivasi häntä kovasti ja siksi hän kysyi Herralta.

"Herra, kun lähdin seuraamaan sinua, lupasit kulkea vierelläni joka hetki, joka askeleella. Kuitenkin huomaan, että kaikista raskaimpina aikoina on hiekassa vain yhdet jalanjäljet. En ymmärrä, miksi hylkäsit minut niissä hetkissä. Olisin tarvinnut sinua silloin kaikista eniten."

Luoja vastasi: "Rakas lapseni, en koskaan hylkäisi sinua, sillä rakastan sinua. Kaikista vaikeimmista hetkistä, niissä, joissa näit vain yhdet jalanjäljet; minä kannoin sinua."

LIITE 3. Sinun nimesi on rakastettu

SINUN NIMESI ON RAKASTETTU

Tieto- ja hartauspaketti ihmisoikeuksista
rippikoulutyön avuksi

Tämä tieto- ja hartauspaketti sisältää...

...Tietoa ihmisoikeuksista
nuorisotyön näkökulmista
käsien

...Tietoa hartauksista ja
hartauden pitämisestä

...Kuusi valmista hartausideaa
liittyen ihmisoikeuksiin

...Raamatunkohtia ja
musiikkiehdotuksia joita
hyödyntää teemaan liittyvissä
hartauksissa

Ihmisoikeuksien ydin
on lähimmäisen
rakastaminen ja jokaisen
yksilön pitäminen
arvokkaana. Ketään
ei saa vainota tai syrjiä.
Jokaisella on oikeus elää
turvassa ja tulla
kohdelluksi oikein.

TIETOA IHMISOIKEUKSISTA

1. Mitä ihmisoikeudet ovat?
2. Esimerkkejä ihmisoikeuksista
3. Kristinusko ja ihmisoikeudet
4. Ihmisoikeudet Raamatussa
5. Nuorille keskeiset ihmisoikeudet

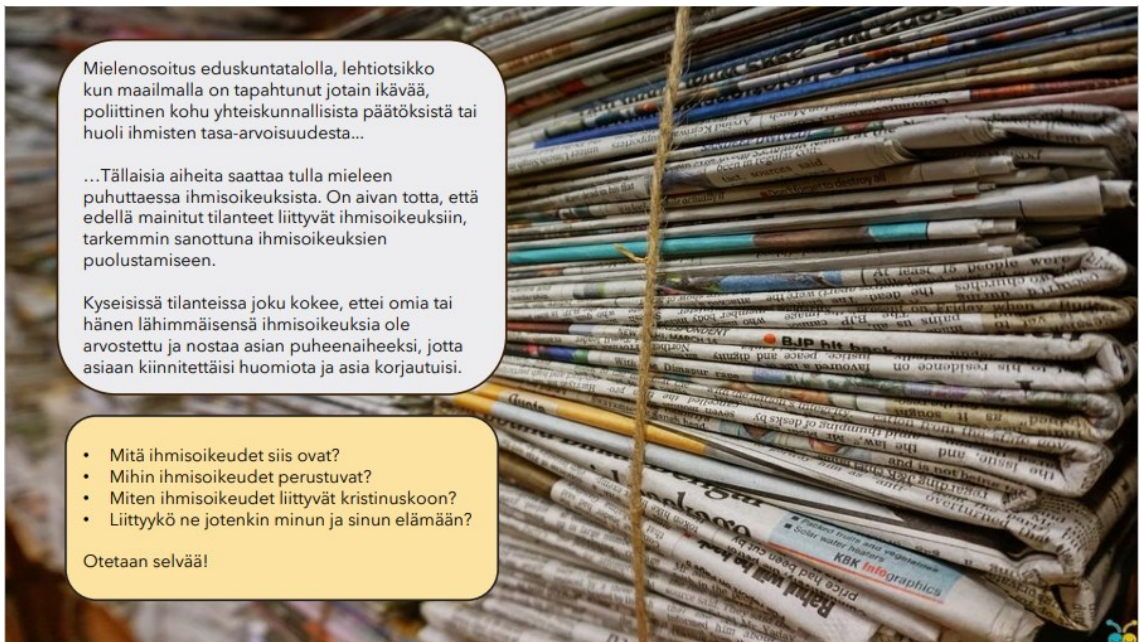
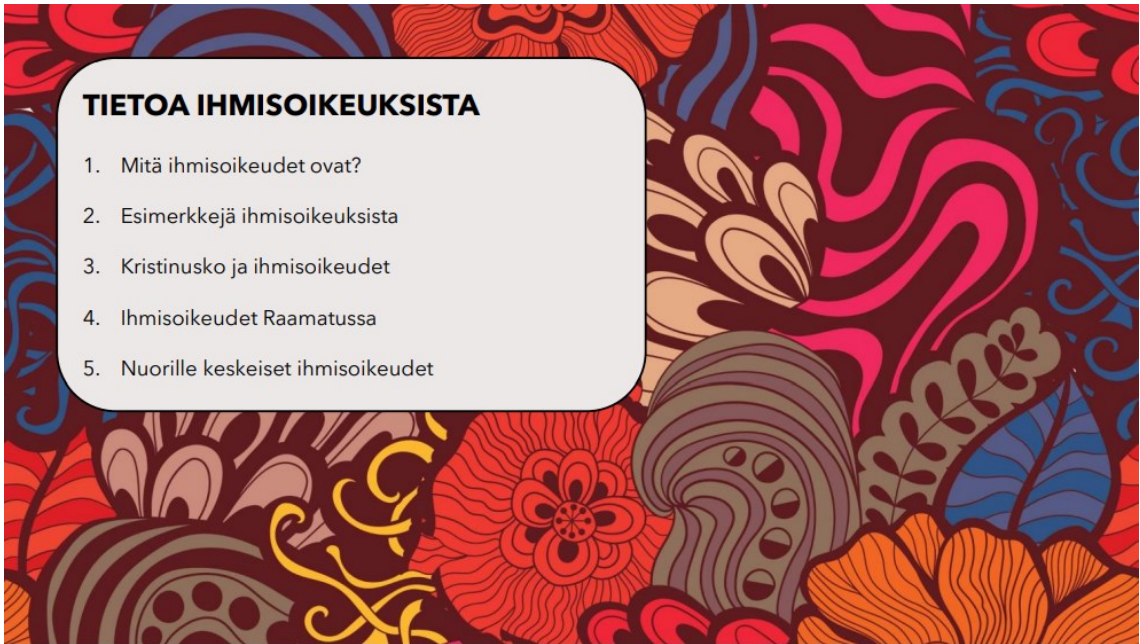
Mielenosoitus eduskuntatalolla, lehtiotsikko kun maailmalla on tapahtunut jotain ikävää, poliittinen kuhu yhteiskunnallisista päätöksistä tai huoli ihmisten tasa-arvoisuudesta...

...Tällaisia aiheita saattaa tulla mieleen puhuttaessa ihmisoikeuksista. On aivan totta, että edellä mainitut tilanteet liittyvät ihmisoikeuksiin, tarkemmin sanottuna ihmisoikeuksien puolustamiseen.

Kyseisissä tilanteissa joku kokee, ettei omia tai hänen lähimmäisensä ihmisoikeuksia ole arvostettu ja nostaa asian puheenaiheeksi, jotta asiaan kiinnitetäisi huomiota ja asia korjautuisi.

- Mitä ihmisoikeudet siis ovat?
- Mihin ihmisoikeudet perustuvat?
- Miten ihmisoikeudet liittyvät kristinuskoon?
- Liittykö ne jotenkin minun ja sinun elämään?

Otetaan selvää!

Ihmisoikeudet ovat kaikille yhteiskunnan jäsenille kuuluvia oikeuksia.

Suomen yhdenvertaisuuslaki ja perustuslaki suojaavat jokaista ihmistä yksilönä eikä ketään saa syrjiä sukupuolesta, kielestä, kansallisuudesta, rodusta, etnisyydestä, uskonnosta tai muusta asemaan liittyvästä syystä.

Ihmisoikeudet suojelevat ihmisarvon loukkaamattomuutta ja yksilön vapautta, sekä suojelee oikeudenmukaisuuden toteutumista yhteiskunnassa.

Mitä ihmisoikeudet ovat?

Eurooppaa koskevan alueellisen ihmisoikeussopimuksen on laatinut Euroopan neuvosto.

Ihmisoikeussopimukset asettavat tason, jota sopimuksien allekirjoittaneiden valtioiden tulee noudattaa omassa kansallisessa lainsäädännössään.

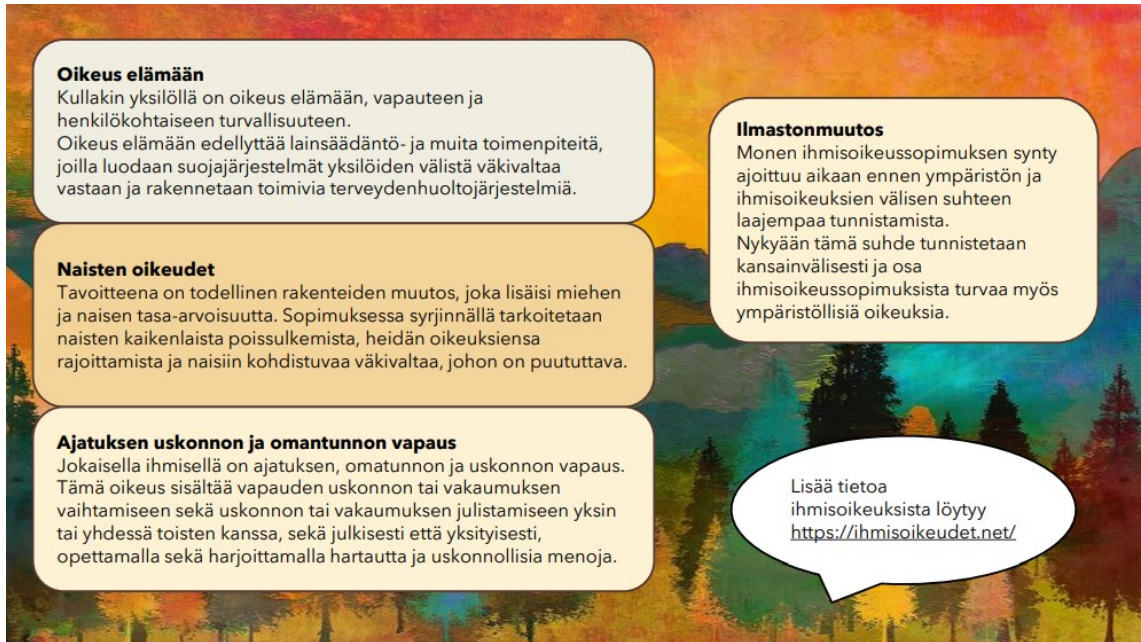
Valtioiden tulee myös kunnioittaa, suojella ja edistää ihmisoikeuksia sekä kansalaisten perusvapauksia ja valvoa niiden toteutumista.

- Alkuperäiskansojen oikeudet
- Lapsen oikeudet
- Naisten oikeudet
- Oikeus sosiaaliturvaan
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet
- Työntekijöiden oikeudet.
- Vammaisten henkilöiden oikeudet
- Vähemmistöjen oikeudet

Esimerkkejä ihmisoikeuksista

- Ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus
- Elinympäristön suojeleminen (ilmastonmuutos)
- Kidutuksen kielto.
- Mielenpitemen- ja sananvapaus
- Oikeus elämään
- Oikeus opetukseen
- Oikeus osallistua julkiseen toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon.
- Oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe
- Oikeus terveyteen

Oikeus elämään
Kullakin yksilöllä on oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen. Oikeus elämään edellyttää lainsäädäntö- ja muita toimenpiteitä, joilla luodaan suojajärjestelmät yksilöiden välistä väkivaltaa vastaan ja rakennetaan toimivia terveydenhuoltojärjestelmiä.

Naisten oikeudet
Tavoitteena on todellinen rakenteiden muutos, joka lisäisi miehen ja naisen tasa-arvoisuutta. Sopimuksessa syrjinnällä tarkoitetaan naisten kaikenlaista poissulkemista, heidän oikeuksiensa rajoittamista ja naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, johon on puututtava.

Ajatuksen uskonnon ja omantunnon vapaus
Jokaisella ihmisellä on ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden uskonnon tai vakaumuksen vaihtamiseen sekä uskonnon tai vakaumuksen julistamiseen yksin tai yhdessä toisten kanssa, sekä julkisesti että yksityisesti, opettamalla sekä harjoittamalla hartautta ja uskonnollisia menoja.

Ilmastonmuutos
Monen ihmisoikeussopimuksen synty ajoittuu aikaan ennen ympäristön ja ihmisoikeuksien välisen suhteen laajempaa tunnistamista. Nykyään tämä suhde tunnistetaan kansainvälisesti ja osa ihmisoikeussopimuksista turvaa myös ympäristöllisiä oikeuksia.

Lisää tietoa ihmisoikeuksista löytyy <https://ihmisoikeudet.net/>

Ihmisoikeuksien tapaisesta ajattelusta on viitteitä jo kauan ennen nykyaikaista ihmisoikeussopimusta.

Ihmisten oikeudenmukainen kohtelu, heikompien puolustaminen ja vääryyttä vastaan nouseminen ovat arvoja, jotka näkyvät jo kauan aikaa sitten kirjoitetuissa uskontojen kirjoituksissa.

Kristillinen moraalit ja maailmankuva / ihmisoikeudet

Kristillisen uskon ja sen käsityksen mukaan Pyhä kolmiyhteinen Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen, jonka vuoksi jokaisen ihmisten elämä on arvokasta, pyhää ja loukkaamatonta.

Ihmisen arvo ei tällöin myöskään riipu hänen ominaisuuksistaan, saavutuksista elämässä tai onnistumisista elämän eri osa-alueilla, vaan Jumalan edessä kaikki ihmiset ovat ehdottoman tasa-arvoisia.

Kristityn yhtenä tehtävänä on olla osaltaan katsomassa, että kaikkien ihmisoikeudet toteutuivat.

Kristillisestä ihmiskäsityksestä nousevat moraaliset velvoitteet löytyvät kymmenestä käskystä, sekä niin kutsutusta kultaisesta säännöstä:

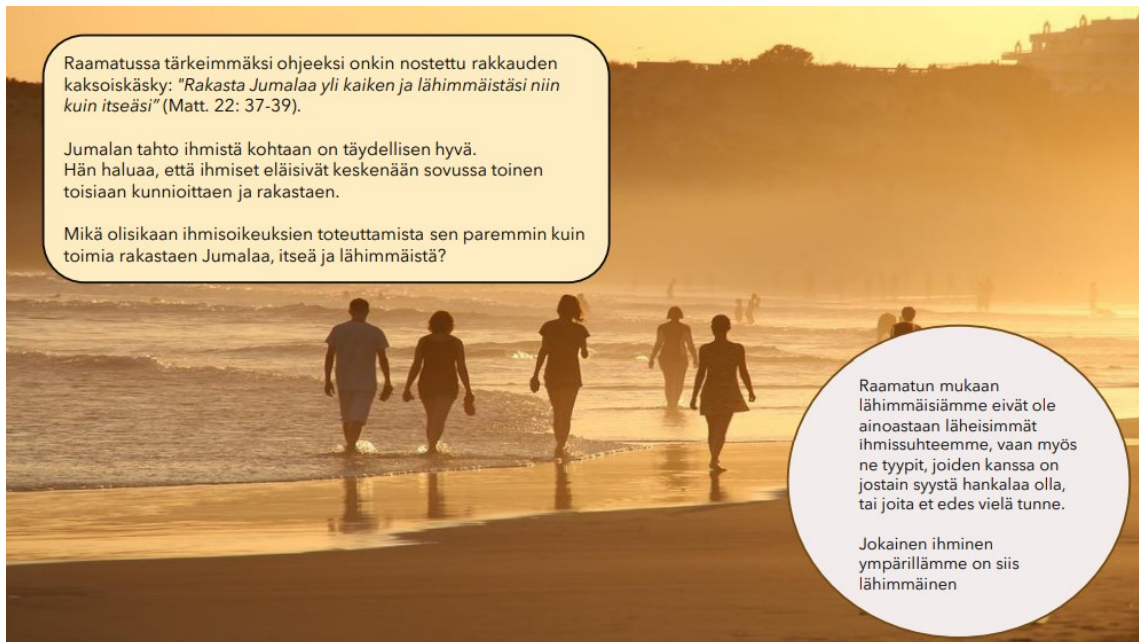
”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille” (2. Moos. 20: 1-17, Matt. 7:12.)

Uuden testamentin evankeliumeista voi havaita, että osana omaa toimintaansa Jeesus antoi arvon niille ihmisille, joille sen ajan yhteiskunta ei antanut arvoa. Heitä olivat muun muassa hyljeksityt spitaaliset, rannat, halvaantuneet ja sokeat, sekä aviorikoksesta tavattu nainen, joka oli joutunut sen myötä julkisesti nöyryytetyksi.

Näiden esimerkkien myötä Jeesus omalla elämällään näytti kuinka ja miten muihin ihmisiin tulisi suhtautua. Tästä syystä taistelu ihmisoikeuksien puolesta on myös raamatullisesti perusteltua ja kaikkia kristittyjä kutsutaan välittämään ihmisoikeuksista.

Ihmisoikeudet Raamatussa

Raamatussa tärkeimmäksi ohjeeksi onkin nostettu rakkauden kaksoiskäsky: *"Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi"* (Matt. 22: 37-39).

Jumalan tahto ihmistä kohtaan on täydellisen hyvä. Hän haluaa, että ihmiset eläisivät keskenään sovussa toinen toisiaan kunnioittaen ja rakastaen.

Mikä olisikaan ihmisoikeuksien toteuttamista sen paremmin kuin toimia rakastaen Jumalaa, itseä ja lähimmäistä?

Raamatun mukaan lähimmäisiämme eivät ole ainoastaan läheisimmät ihmissuhteemme, vaan myös ne tyypit, joiden kanssa on jostain syystä hankalaa olla, tai joita et edes vielä tunne.

Jokainen ihminen ympärillämme on siis lähimmäinen

Oikeus tutkia, kysellä, kyseenalaistaa ja löytää vastauksia

Ilmastonmuutos

Kiusaamisen ja syrjinnän vastaisuus

Politiikka ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Oikeus parisuhteeseen ja rakkauteen

Nämä ihmisoikeusasioihin liittyvät teemat kiinnostavat nuoria.

Kiinnostaako sinua samat ihmisoikeudet vai lisäksi jotakin?

Ihmisoikeuksien tarkempaa tutkiskelua!

Menkää sivulle: <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/>

Valitkaa viisi ihmisoikeutta, joihin tutustutte tarkemmin.

Jutelkaa ryhmässä alla olevista kysymyksistä.

KYSYMYKSET

1. Onko valitsemanne ihmisoikeudet teille ennestään tuttuja?
2. Miksi valitsitte juuri nämä ihmisoikeudet?
3. Millaisissa tilanteissa olette kohdanneet valitsemianne ihmisoikeuksia tai millaisissa tilanteissa niitä saattaisi kohdata?
4. Saitteko sivulta uutta tietoa valitsemistanne ihmisoikeuksista? Millaista tietoa?
5. Miten omassa arjessa voitte kunnioittaa ihmisoikeuksia joihin nyt perehdyitte tarkemmin?

Pohdituttaako?

Seuraavilla sivuilla on muutama pohtivan hartauden idea. Pohdiskelut voi tehdä itsekseen kotona, ryhmässä tai osana opetusta tai raamista.

Pohtivassa hartaudessa on yleensä jokin pieni teksti, esimerkiksi raamatunkohta tai vastaavasti erillinen hartausteksti ja siihen liitettyjä valittuja kysymyksiä, joita osallistuja voi kirjoittaa paperille ja pohtia mielessään tai vastaavasti pienessä ryhmässä. Pohdinnan lisäksi voi olla jotain rauhoittavaa musiikkia.

Muista hartauden pitämisen tyyleistä lisää pohdintojen jälkeen!

1

Kaikki ihmiset ovat Jumalan silmissä samalla viivalla ja yhtä arvokkaita.

Paavali opettaa, että Kristuksen seuraajat ovat yhtä perhettä, joka ei perustu syntyperään tai sukupuoleen, vaan yhteiseen uskoon. Mitä yhtäläisyyksiä tämä raamatunkohta tuo sinulle mieleen ihmisoikeuksiin liittyen?

Tunnetko sinä eri kulttuureista tulevia ihmisiä? Ovatko he kristittyjä vai kuuluvatko he johonkin toiseen uskontokuntaan? Oletteko jutelleet kulttuurienne yhtäläisyyksistä tai eroista?

"Te kaikki olette Jumalan lapsia, kun uskotte Kristukseen Jeesukseen. Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastettuja, olette pukeneet Kristuksen yllenne.

Yhdentekevää, oletko juutalainen vai kreikkalainen, orja vai vapaa, mies vai nainen, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi. Ja jos te kerran olette Kristuksen omia, te olette Abrahamin jälkeläisiä ja saatte periä sen, mikä hänelle oli luvattu." Gal. 3: 26-29

Salainen seurakunta

2

Kuvittele, että on aikainen aamuyö ja on vielä pimeää. Herättyäsi huomaat saaneesi tekstiviestin puoli tuntia aikaisemmin. Viesti on lyhyt ja sisällöltään niukka. Siinä lukee paikka ja ns. liukuva kellonaika. Tiedät kuitenkin heti, mitä se tarkoittaa. Lähdet heti matkaan. Aamuauringon ensi säteet alkavat sarastaa, joten alkaa jo tulla kiire. Löydät oven, johon on merkitty liidulla pieni symboli. Olet saapunut perille. Astut sisään ja huomaat että kaikki ikkunat on peitetty liinoilla, lakanoilla ja erilaisilla huovilla. Keskellä huonetta pöydän päällä on pieni kynttilä, joka antaa sen verran valoa, että tiedät huoneessa olevan muitakin. Sinulle on merkitty oma paikka. Kello osoittaa viestissä annetun ajan koittaneen, hiljaisuus rikkoutuu ja kuulet sanottavan: "Tervetuloa maanalaiseen seurakuntaan. Hienoa, että olette saapuneet turvallisesti paikalle!"

Ota hetki aikaa miettiäksesi, miltä sinusta tuntuisi elää kristittyinä tällaisessa yhteiskunnassa ja miten tällaiset olosuhteet vaikuttaisivat sinuun. Jos haluat, voit etsiä lähimmän kirkon, jossa toteuttaa tämän pohdintatehtävän.

Ihmisoikeus:
Uskonnonvapaus

Mark. 8:34-35: Jeesus kutsui väkijoukon ja opetuslapsensa ja sanoi heille:

"Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua. Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni ja evankeliumin tähden kadottaa, on sen pelastava."

Leski ja väärämielinen tuomari (Luuk. 18: 1-8)

3

"Jeesus esitti opetuslapsille vertauksen opettaakseen, että aina tulee rukoilla, koskaan lannistumatta:

»Eräessä kaupungissa oli tuomari, joka ei pelännyt Jumalaa eikä piittänyt ihmisistä. Samassa kaupungissa eli myös leskivaimo, joka tavan takaa tuli tuomarin luo pyytämään: 'Ratkaise jo asiani, tuomitse riitapuoleni.' Pitkään aikaan tuomari ei suostunut. Sitten hän kuitenkin ajatteli: 'Kaukana siitä, että pelkäisin Jumalaa tai piittäisin ihmisistä, mutta tästä leskestä on minulle vaivaa. Minä autan häntä saamaan oikeuden, muuten hän ennen pitkää repii minulta silmät päästä.'»

Herra sanoi: »Huomatkaa: noin ajatteli väärämielinen tuomari. Tottahan sitten Jumala hankkii oikeuden valituilleen, jotka päivin ja öin huutavat häntä avuksi. Hänkö viivyttaisi apuaan? Minä sanon teille: hän hankkii heille oikeuden viipymättä. Mutta kun Ihmisen Poika tulee, löytääkö hän uskoa maan päältä?»"

YK:n ihmisoikeusjulistuksen artikloissa 6 ja 7 todetaan, että jokaisella ihmisellä on kaikkialla oikeus siihen, että hänet henkilönä tunnustetaan lain edessä, ja että kaikki ovat tasavertaisia lain edessä ja oikeudet erotuksetta yhtäläiseen lain suojaan.

Pohdi onko vastaavanlainen toiminta tänä päivänä mahdollista ja kuinka hyvin ihmisoikeudet turvaa ihmisten oikeuksia vastaavanlaisessa tilanteessa?

Tuhlaajapoika

Luukkaan Evankeliumissa 15:11-24 Jeesus esittää vertauksen tuhlaajapojasta, joka tuhlattuaan ennakkoperintönsä, lähti töihin vieraaseen maahan, mutta hänelle ei annettu mitään syötävää, eikä hänen palkkansa suuruudesta ole tietoa. Nälkäänsä hän olisi halunnut syödä vaikka sikojen ruokaa, mutta niitäkään ei hänelle annettu. Lopulta tuhlaajapoika palaa isänsä luokse ja saa palata kotiin. Isä antaa anteeksi ja kotiin palanneelle pojalle järjestetään juhlat.

4

Rikotaanko tai noudatetaanko tässä Raamatunkohdassa mielestäsi joitakin ihmisoikeuksia?

Kuka ihmisoikeuksia noudattaa ja kuka ei?

Miten itse toimisit jos olisit maanomistaja? Entä jos olisit tuhlaajapoika? Entä isä?

Laupias samarialainen (Luuk. 10:30-37)

5

Jeesus vastasi hänelle näin: »Eräs mies oli matkalla Jerusalemissa Jerikoon, kun rosvojoukko yllätti hänet. Rosvot veivät häneltä vaatteetkin päältä ja pieksivät hänet verille. Sitten he lähtivät tiehensä ja jättivät hänet henkiviereriin. Samaa tietä sattui tulemaan pappi, mutta miehen nähdessään hän väisti ja meni ohi. Samoin teki paikalle osunut leeviläinen: kun hän näki miehen, hänkin väisti ja meni ohi.

Mutta sitten tuli samaa tietä muuan samarialainen. Kun hän saapui paikalle ja näki miehen, hänen tuli tätä sääli. Hän meni miehen luo, valeli tämän haavoihin öljyä ja viiniä ja sitoi ne. Sitten hän nosti miehen juhtansa selkään, vei hänet majataloon ja piti hänestä huolta. Seuraavana aamuna hän otti kukkarostaan kaksi denaaria, antoi ne majatalon isännälle ja sanoi: "Hoida häntä. Jos sinulle koituu enemmän kuluja, minä korvaan ne, kun tulen takaisin." Kuka näistä kolmesta sinun mielestäsi oli ryöstetyn miehen lähimmäinen?» Lainopettaja vastasi: »Se, joka osoitti hänelle laupeutta.» Jeesus sanoi: »Mene ja tee sinä samoin.»

Miten Jeesuksen opetukset ja toiminta mielestäsi näyttäytyvät ihmisoikeusjulistuksen ensimmäisen artiklan valossa?

"Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä."

Pappi on seurakunnan työntekijä, kun taas leeviläiset puolestaan olivat kertomuksen aikaan arvossa pidettyjä Israelin kansalaisia.

Samarialaiset eivät olisi saaneet olla juutalaisten kanssa tekemisissä, mutta tämä samarialainen päätti silti jäädä auttamaan haavoittunutta juutalaista.

Mitä Jeesus toivoisi minun tai sinun tekevän vastaanvieraissa tilanteessa?

HARTAUSOSUUS

1. Mitä hartaus on?
2. Hartauden eri tyylit
3. Kuusi hartausideaa
4. Laulu- ja raamatunkohta-ehdotuksia

Mitä hartaus tarkoittaa?

Hartaus on lyhyt hengellinen hetki, joka koostuu useimmiten puheesta, luetusta tekstistä, musiikista ja Raamatun sisällöstä.

Hartauden sisältö suunnataan yleensä kuulijoille sopivaksi ja se voi sisältää hartauden pitäjän ajankohtaisia ajatuksia ja kokemuksia uskosta. Hartaushetken tarkoitus on rauhoittaa arjen keskellä ja suunnata ajatukset Jumalaa kohti.

Tärkeintä hartauden pitämisessä on, että pitäjä rakentaa juuri omannäköisensä hartaushetken, jota on mukava toteuttaa ja että on omana itsenään ihmisten edessä.

Hartauden yleisimmät tyylit ovat perinteinen hartaus, osallistava hartaus, draamallinen hartaus ja pohtiva hartaus.

Käydäänpä näitä hieman läpi, jotta voit miettiä mikä tyyleistä olisi se juuri sinulle ominaisin tapa toteuttaa hartaushetki.

Hartauden pitämisessä tärkeää on luoda luonteva ja rauhallinen ilmapiiri jotta osallistuja voi myös kokea rauhoittuvansa sen äärellä. Oman tyylin löytäminen mahdollistaa itselle hyvän ja levollisen olon hartauden pitämisen aikana

Perinteinen hartaus
on vetäjäpainotteinen, jossa hartauden pitäjä kertoo kuulijoille jostakin aiheesta, esimerkiksi jostakin tietyistä Raamatun kohdasta. Kertominen voi tapahtua omin sanoin tai erillisen hartaustekstin pohjalta.

Usein tällaiseen hartauteen voi liittyä myös esitetty tai kuunneltu laulu.
Perinteinen hartaus ei kuitenkaan ole niin vastavuoroinen kuin muut hartausmuodot, ja hartauteen osallistuja on lähinnä vastaanottavana / kuuntelevana osapuolena.

Draamallinen hartaus
on esimerkiksi näytely raamatunkertomus tai tarina. Draamallisuus voi myös tulla esille erilaisin sisältöön liittyvien tavaroiden tai äänien kautta (esim. rumpujen tai triangelin käyttö).

Osallistavassa hartaudessa
tehdään yhdessä jotakin. Hartauteen voi tällöin liittää vaikkapa tanssillista koreografiaa tai erillisiä pisteitä, joissa osallistujat voivat kiertää omissa tahdissa.

Seuraavilla sivuilla ideoita hartauksien toteutukseen!

Hartaudet

1. Isä meidän
2. Luomakunta (draama)
3. Armahtavat kädet (näytelmä)
4. Valo pimeässä (toiminnallinen)
5. Olenko tarpeeksi?
6. Kahdet jalanjäljet hiekassa

Isä meidän-rukous sisältää paljon asioita, jotka liittyvät jokapäiväisiin tarpeisiimme ja kunnioittavaan suhtautumiseen lähimmäisiimme.

ISÄ MEIDÄN

Isä meidän -hartaudessa käydään Isä meidän-rukouksen pyynnöt läpi yksi kerrallaan ja lisätään väliin nuorille ajankohtaisia asioita.

Esim. "Anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet... Isä sä näet, että anteeksi antaminen ei oo aina helppoa. Auta mua antamaan anteeksi ja toimimaan itse niin, etten loukkaisi muita..."

LUOMAKUNTAHARTAUUS

Luomakuntahartaudessa luetaan luomiskertomus ja jokaisen luodun asian kohdalla sytytetään yksi kynttilä. Kun kynttilät on sytytetty, tulee syntiinlankeemus ja kynttilät sammutetaan yksi kerrallaan kertoen esimerkiksi "Jumala loi vedet, mutta nyt vesi on monissa paikoissa saastunut."

Kun kaikki kynttilät ovat sammuneet, kerrotaan Jeesuksen lunastustyöstä, uudesta taivaasta ja maasta, ikuisesta elämästä. Sitten syttyy Kristuksen valo - yksi kynttilä, joka sytyttää kaikki Jumalan luomistyöt eloon.

Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä.
1. Moos. 2:15

Ihmisoikeus:
Luonnon varjelu

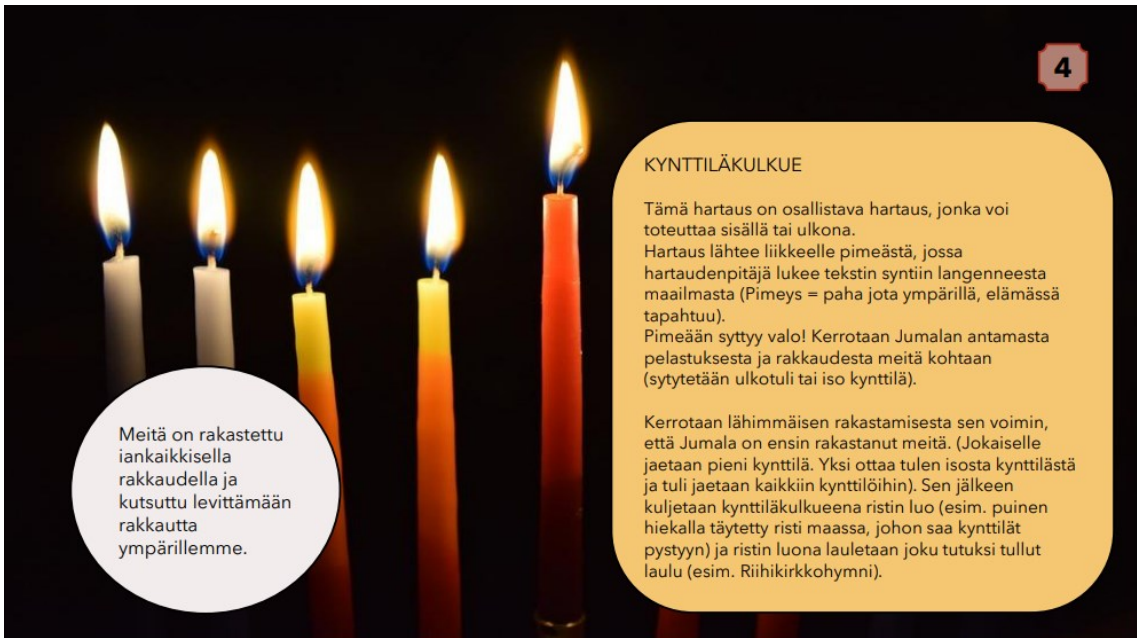
3

KÄDET

Kädet-hartauteen tarvitaan kolme näyttelijää pantomiimiin ja yksi kertoja. Kertoja lukee tekstin, jossa aluksi kerrotaan mihin kaikkeen hyvään kätemme on tarkoitettu (auttamaan, lohduttamaan, rakastamaan, hyvän tekemiseen) ja tarina etenee kuinka olemme käyttäneet käsiä pahaan.

Lopussa kerrotaan kuinka Jeesus tuli keskellemme ja kietoi armahtavat kädet ympärille ja antaa voimaa rakastaa, sekä antaa virheemme anteeksi. Näyttelijät näyttelevät tarinan kuulussa taustalla.

Ihmisoikeus:
Lähimmäisen rakastaminen, arvostaminen, auttaminen

4

KYNTTILÄKULKUE

Tämä hartaus on osallistava hartaus, jonka voi toteuttaa sisällä tai ulkona. Hartaus lähtee liikkeelle pimeästä, jossa hartaudenpitäjä lukee tekstin syntiin langenneesta maailmasta (Pimeys = paha jota ympärillä, elämässä tapahtuu). Pimeään syttyy valo! Kerrotaan Jumalan antamasta pelastuksesta ja rakkaudesta meitä kohtaan (sytetetään ulkotuli tai iso kynttilä).

Kerrotaan lähimmäisen rakastamisesta sen voimin, että Jumala on ensin rakastanut meitä. (Jokaiselle jaetaan pieni kynttilä. Yksi ottaa tulen isosta kynttilästä ja tuli jaetaan kaikkiin kynttilöihin). Sen jälkeen kuljetaan kynttiläkulkueena ristin luo (esim. puinen hiekalla täytetty risti maassa, johon saa kynttilät pystyyn) ja ristin luona lauletaan joku tutuksi tullut laulu (esim. Riihikirkkohymni).

Meitä on rakastettu iankaikkisella rakkaudella ja kutsuttu levittämään rakkautta ympärillemme.

5

OLENKO TARPEEKSI?

Hartaustekstissä nuori aikuinen kutsutaan luokkakokoukseen ja on siitä hieman ahdistunut, koska oli luokkansa hiljaisimpia ja koki monen muun olevan asioissa parempi kuin hän.

Tarinan edetessä selviää, että luokkalaisilla on hänestä paljon hyvää sanottavaa. Hartauden lopussa puhetta siitä, kuinka meidät on luotu erilaisiksi, mutta yhtä arvokkaiksi yksilöiksi ja kuinka erilaisuus yhdessä on voimavara.

Ihmisoikeuksien ytimessä! Jokainen on arvokas yksilö.

6

KAHDET JALANJÄLJET HIEKASSA

Hartaustekstissä henkilö näkee unen, jossa kävelee Jumalan kanssa rannalla. Vaikeimmissa elämänvaiheissa hän näkee vain yhden jalanjäljet ja kysyy Jumalalta että miksi Jumala jätti hänet kaikissa vaikeissa hetkissä yksin? Jumala vastaa, ettei koskaan jättänyt häntä. Vaikeimpina hetkinä Jumala kantoi ja siksi jälkiä näkyi vain yhden.

Joskus rajamme rikkoutuvat, huoli maailman tilanteesta painaa harteita ja toivoa on vaikea tuntea. Sanassaan Jumala kuitenkin lupaa, että sellaisinaanakaan hetkinä Hän ei jätä meitä yksin.

JUMALAN ARMOSTA JA RAKKAUDESTA

- Pekka Simojoki - Hymni
- HOUM X - Ristin muotoinen rakkaus
- Petrus Ahonen - Jumala kuulee
- Joonas - Huoleton sielu

LÄHIMÄISEN RAKASTAMISESTA

- Pekka Simojoki - Kaksi tavallista kättä
- Palo - Laula ihmisille
- Anni Kajos - Tahtosi tiellä

EI OLE HÄTÄÄ

- Viitasen Piia - Miksi pelkäisin
- Arttu Koskenranta - Pidä lähelläs
- Pella - Et hylkää koskaan
- Juhani Tikkanen - Konkurssi
- KLS - Kallio

Lauluja hartauksiin**LUOTU JA LUNASTETTU**

- Kotiinpalaajat - Luotu ja lunastettu
- Pekka Laukkarinen - Juuri sinä
- Maksetut viulut - Kuudennen päivän ihme
- Juha Tapio - Väsyneet maan

LUOMAKUNTA

- Maksetut viulut - Ilman sinua ei ole huomista
- Nea-Sofia & Inka-Erika - Linnut ja kukat
- Verkosto Kollektiivi - Suurempi kuin taivas
- KLS - Aurinko nousee

Lauluja hartauksiin

Raamatunkohtia hartauksiin

Matteus 25: 31–46

"Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti. Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti, ja te vaateitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa, ja te tulitte minun luokseni..."

- 3. Moos. 19:34 Pakolaisten kohtelemisesta..
- Jer. 22:3 Älkää tehkö vääryyttä kenellekään...
- Mark. 12:28-31 Kolme rakkauden kohdetta..
- Luuk. 10: 25-37 Laupias samarialainen
- 1. Kor. 13: 1-13 Rakkaus ei koskaan katoa..
- Luuk. 6:35 Rakastakaa vihamicheijännekin

JÄIKÖ JOTAKIN MIELEN PÄÄLLE?

Ihmisoikeudet ovat iso ja laaja aihe käsitellä. Se voi myös herättää monenlaisia ajatuksia ja kysymyksiä. Jos mieleesi tuli ajatuksia joista haluaisit jutella jonkun kanssa juttele rohkeasti seurakunnan nuorisotyöntekijälle tai muulle luotettavaksi kokemallesi aikuiselle.

Olet heille tärkeä!

